

Úřad práce ČR

Úřad práce České republiky, Krajská pobočka v Ústí nad Labem

Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2021 a strategii APZ pro rok 2022

Obsah

1. Zaměstnanost.....	2
1.1 Celková situace v zaměstnanosti kraje.....	2
1.2 Stručná charakteristika stavu a vývoje poptávky zaměstnavatelů po pracovní síle (volná pracovní místa)	3
2. Nezaměstnanost.....	5
2.1 Vývoj nezaměstnanosti v kraji v roce 2021.....	5
2.2 Hlavní příčiny nezaměstnanosti v kraji	10
2.3 Územní rozložení registrované nezaměstnanosti v kraji.....	11
3. Charakteristika problémových skupin na krajském trhu práce a problémových regionů kraje z hlediska rozvoje zaměstnanosti	11
4. Cizinci na trhu práce	18
5. Prognóza vývoje trhu práce na rok 2022	21
6. Realizace aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2021	22
6.1 Realizace jednotlivých nástrojů APZ v roce 2021.....	22
6.2 Rekvalifikace (RK zabezpečované ÚP ČR, zvolené, zaměstnanecké), poradenství a pracovní rehabilitace.....	28
6.3 Projekty ESF	32
6.4 Vyhodnocení cílů APZ stanovených na rok 2021	37
7. Cíle APZ pro rok 2022	38
8. Přílohy	38

1. Zaměstnanost

1.1 Celková situace v zaměstnanosti kraje

Zaměstnavatelé, zaměstnanci a OSVČ	stav k (v. tis)	
	30. 9. 2020	30. 9. 2021
zaměstnanci vč. členů produkčních družstev	326,7	333,5
zaměstnavatelé	10,3	10,9
pracující na vlastní účet (OSVČ)	42,3	47,7
pomáhající rodinní příslušníci	0,8	1,2
celková zaměstnanost	380,0	393,4

Zdroj: VŠPS - ČSÚ

Pohled na celkovou zaměstnanost v rámci Ústeckého kraje vychází z výběrového šetření pracovních sil, které provádí Český statistický úřad a pravidelně zveřejňuje na svých webových stránkách. Podle údajů k 30. 9. 2021 bylo v kraji evidováno 333,5 tisíc zaměstnanců, 10,9 tisíc zaměstnavatelů, 47,7 tisíc osob samostatně výdělečně činných a 1,2 tisíc pomáhajících rodinných příslušníků. Celkem došlo ke zvýšení o 13,4 tis. subjektů, přičemž zejména nárůst OSVČ o 13 % (5,4 tis. osob) je poměrně významný. Meziročně se zvýšil počet napříč všemi sledovanými kategoriemi, což je diametrální rozdíl s rokem 2020, kdy naopak nedošlo ke zvýšení počtů v žádné ze sledovaných skupin. Uvedené nárůsty v oblasti zaměstnanosti podporují skutečnost, že v roce 2021 došlo ke zlepšení situace na trhu práce ve srovnání s rokem 2020. Obdobná situace je také v oblasti nezaměstnanosti a v rámci realizovaných monitorovacích kontaktů, kdy daleko vyšší podíl oslovených zaměstnavatelů plánuje zvyšování stavů zaměstnanců před případným propouštěním. Meziročně došlo také k poklesu zaměstnavatelů hlásících hromadné propouštění i celkového počtu osob postižených v rámci těchto organizačních změn.

V průběhu roku 2021 nahlásilo hromadné propouštění 9 zaměstnavatelů se sídlem v Ústeckém kraji, z toho jeden opakovaně, a propuštěno mohlo být 438 zaměstnanců. Organizační změny nahlásili i další zaměstnavatelé se sídlem mimo Ústecký kraj, ale s provozovnou na území kraje. Celkem se plánované hromadné propouštění mohla dotknout až 19 zaměstnavatelů a 337 zaměstnanců těchto společností. Občas se jednalo o organizační opatření s minimálními dopady na propouštění zaměstnanců, ale v dalších případech bylo v rámci avizovaných hromadných propouštění postiženo několik desítek osob pracujících na území Ústeckého kraje.

1.2 Stručná charakteristika stavu a vývoje poptávky zaměstnavatelů po pracovní síle (volná pracovní místa)

K 31. 12. 2021 evidoval ÚP ČR v Ústeckém kraji celkem 14 294 volných pracovních míst (dále i VPM), což znamená meziroční nárůst o 410 míst, čímž byl „zastaven“ pokles z roku 2020. Nejvyšší počet nabízených pracovních míst byl evidován v březnu 2021 (16 459 VPM), přičemž od této doby počet nabízených míst směrem ke konci roku spíše klesal. Důležitým faktorem ovlivňujícím zaměstnanost a poptávku nabídku pracovních míst se od března 2020 stala pandemie Covid-19, která zasáhla nejen regionální pracovní trh, ale se svými globálními dopady prakticky celý svět. Zároveň je nutné zmínit, že první náznaky o stagnaci volných pracovních míst byly už ke konci roku 2019, tj. ještě před příchodem epidemie koronaviru. Od roku 2019 počet nabízených pracovních míst v Ústeckém kraji osciluje okolo hranice 15 tisíc pracovních míst, přičemž je ovlivňován zejména sezónní zaměstnaností v průběhu jarních a letních měsíců.

Stupeň vzdělání	31. 12. 2020			31. 12. 2021		
	UoZ	VPM	UoZ / 1 VPM	UoZ	VPM	UoZ / 1 VPM
bez vzdělání a neúplné základní vzdělání	4 536	359	12,6	4 063	305	13,3
základní vzdělání	9 903	9 994	1,0	9 563	10 150	0,9
nižší střední vzdělání	18	117	0,2	14	149	0,1
nižší střední odborné	1 231	521	2,4	1 167	563	2,1
střední odborné s výučním listem	8 725	1 715	5,1	8 077	1 950	4,1
střední nebo střední odborné bez maturity i výučního listu	125	16	7,8	109	14	7,8
ÚSV	620	156	4,0	581	184	3,2
ÚSO s vyučením i maturitou	977	162	6,0	941	144	6,5
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	3 363	358	9,4	3 246	380	8,5
vyšší odborné vzdělání	130	81	1,6	132	67	2,0
bakalářské vzdělání	329	56	5,9	305	44	6,9
vysokoškolské	573	349	1,6	563	341	1,7
doktorské	22	0	0,0	22	3	7,3
celkem	30 552	13 884	2,2	28 783	14 294	2,0

Z hlediska požadované vzdělání bylo k 31. 12. 2021 hlášeno 73,2 % pracovních míst pro uchazeče se základním vzděláním či bez vzdělání. Nejčastěji zaměstnavatelé poptávají montážní, pomocné a nekvalifikované dělníky. Nabídka pracovních míst pro uchazeče se základním vzděláním je tudíž poměrně široká, ale zároveň značně zkreslená pracovními místy pro osoby se zdravotním postižením a místy, u kterých

zaměstnavatel sice požaduje minimální vzdělání, ve skutečnosti se však jedná o pozice, na kterých se zaměstnanec bez určité kvalifikace, zdravotních dispozic, znalostí či praxe v oboru neobejde (např. řidič nákladního automobilu, obsluha strojů apod.). Pro část uchazečů o zaměstnání tak zůstávají veřejně prospěšné práce jako nástroj aktivní politiky zaměstnanosti jednou z mála možných cest pomoci.

Dalších 18,7 % zaujímala volná pracovní místa pro vyučené uchazeče. V případě vyučených uchazečů se příliš nepotkává nabídka s poptávkou na trhu práce, kdy zaměstnavatelé dlouhodobě poptávají především pracovníky ve strojírenství, kovodělníky či kvalifikované řemeslníky, přičemž tyto uchazeči jsou v evidenci uchazečů o zaměstnání zastoupeni minimálně. Naopak vysoký podíl vyučených tvoří prodavači, kuchaři, číšníci a servírky, administrativní pracovníci či pracovníci ostrahy a strážníci, přičemž počet těchto uchazečů několikrát převyšuje počet nabízených pracovních míst. Jedná se o profese s nízkou mzdovou hladinou, u kterých dochází k vysoké fluktuaci osob, často závislých na sezónní zaměstnanosti. Mimo „tradičních“ problémů se uvedené profese musejí v epidemické době potýkat s omezováním poskytovaných služeb či dokonce dočasným uzavíráním provozoven, kdy právě hotely, restaurace, nákupní centra apod. patří mezi nejpostiženější oblasti pandemií. Volná pracovní místa pro středoškoláky tvoří 5,4 % a vysokoškoláky 2,7 %. Mezi nejžádanější profese patří pracovníci ve zdravotnictví (lékaři, zubaři, zdravotní sestry, specialisté v oblasti zdravotnictví a sociálních službách) a strojírenství (technici a specialisté ve fyzikálních a průmyslových oborech). Jejich obsazení je značně komplikované, neboť uchazeči o zaměstnání se v těchto oborech, zejména ve zdravotnictví, prakticky nevyskytují.

Z celkového počtu nabízených pracovních míst jich bylo aktuálně nejvíce v okrese Chomutov (5 287 VPM), následují okresy Teplice (2 534 VPM), Litoměřice (1 548 VPM), Děčín (1 512 VPM), Louny (1 436 VPM), Most (1 040 VPM) a nejméně volných míst bylo ke konci roku opakovaně k nabízení v okrese Ústí n. L. (937 VPM). Nejvyšší podíl uchazečů o zaměstnání na jedno volné pracovní místo dle jednotlivých stupňů vzdělání tvoří uchazeči bez vzdělání, kdy ke konci roku 2021 činil podíl 13,3 uchazečů na jedno místo. Pro tuto skupinu uchazečů se volná pracovní místa prakticky nevyskytují, resp. jejich počet je zanedbatelný vzhledem k počtu evidovaných osob bez vzdělání. Reálně se nabízejí zejména sezónní pracovní pozice v zemědělství či lesnictví. Celkem na jedno volné pracovní místo připadalo k 31. 12. 2021 v Ústeckém kraji 2,0 uchazečů, což je o 0,2 uchazeče meziročně méně, zároveň ale o 1,2 uchazeče více než je celorepublikový průměr, který činil 0,8 uchazeče o zaměstnání na jedno volné pracovní místo. V roce 2022 lze očekávat stagnaci, popř. mírný růst nabízených volných pracovních míst.

Z celkového počtu nabízených pracovních míst v Ústeckém kraji je 10 332 (72,3 %) s příznakem pro cizince, což ukazuje na dlouhodobý zájem zaměstnavatelů

zaměstnávat zahraniční pracovníky. Tato místa dlouhodobě dominují nabídce Úřadu práce ČR. Cizince nejčastěji poptávají jako operátory výroby, obsluhu strojů, montážní a manipulační dělníky, stavební dělníky, svářeče a kovodělníky, pomocné pracovníky v zemědělství a lesnictví, prodavače či doplňovače zboží ve večerkách, kuchaře exotických kuchyní, lékaře, zdravotníky aj. S ohledem na sezónní zaměstnanost se preference jednotlivých profesí mohou v průběhu roku měnit.

Mezi nejžádanější profese dle počtu hlášených volných pracovních míst patřily v rámci Ústeckého kraje ke konci prosince 2021 montážní dělníci výrobků a zařízení (1 892), pomocní pracovníci ve výrobě (1 491), řidiči nákladních automobilů a autobusů (1 138), slévači, svářeči a příbuzní pracovníci (989), pomocní pracovníci v oblasti těžby a stavebnictví (640), řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby (637), obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z pryže, plastu a papíru (612), kováři, nástrojáři a příbuzní pracovníci (608), ostatní obsluha stacionárních strojů a zařízení (590), obsluha pojízdných zařízení (532), kuchaři vč. pomocných (405), řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci při dokončování staveb (330) atd. U většiny profesí (strojírenství a výroba, doprava, lékařství aj.) se nedaří spárovat uchazeče s nabízenými volnými místy, neboť uchazeči o zaměstnání často nesplňují požadavky zaměstnavatelů. Dalšími překážkami umístování uchazečů na nabízená pracovní místa jsou časté komplikace na straně uchazečů, mezi které patří chybějící motivace, různá zdravotní omezení, sociální problémy, zadluženost, exekuce nebo ochota pracovat a učit se novým věcem. Opakovaně se tak projevuje nedostatek pracovní síly, který se v uplynulých letech stal pro část zaměstnavatelů jednou z bariér expanze jejich výrobních aktivit.

2. Nezaměstnanost

2.1 Vývoj nezaměstnanosti v kraji v roce 2021

Ústecký kraj se aktuálně dělí společně s Moravskoslezským krajem (5,1 %) o pozici regionu s nejvyšší nezaměstnaností v rámci ČR. S odstupem následují Karlovarský (4,2 %), Jihomoravský (4,0 %) a Liberecký (3,7 %) kraj, které také převyšují celorepublikový průměr (3,5 %). Vysoká nezaměstnanost je dána zánikem tradičního způsobu života vysídlených původních obyvatel a následným jednostranným zaměřením na těžební, těžký a chemický průmysl. Po omezení těchto činností v 90. letech došlo v kraji prudkému nárůstu nezaměstnanosti. Důsledkem je nevyvážená vzdělanostní i sociální struktura obyvatelstva kraje. Dochází ke stěhování rizikových skupin obyvatelstva ohrožených sociálním vyloučením do vybraných lokalit v rámci Ústeckého kraje. Téměř polovina nezaměstnaných má pouze základní vzdělání či nižší vzdělání s minimálními pracovními návyky a jen velmi těžko se pro ně nachází

na současném pracovním trhu uplatnění. Lze se reálně domnívat, že někteří z těchto uchazečů využívají stávajícího sociálního systému, který je prakticky demotivuje k práci. Na sociálních dávkách dosáhnou tito uchazeči na finanční prostředky, které by nedokázali svými vlastními schopnostmi vydělat.

Vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji se přiblížil celorepublikovému průměru, přesto však výsledná situace v nezaměstnanosti vykazovala horší hodnoty ve srovnání s průměrem ČR. Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15 - 64 let (dále i podíl nezaměstnaných) v kraji meziročně klesl o 0,4 % na stávajících 5,1 %, přičemž republikový pokles byl o 0,5 % na hodnotu 3,5 % ke konci roku 2021. Ve srovnání s rokem 2020, kdy se poprvé od roku 2013 nezaměstnanost v Ústeckém kraji meziročně zvýšila, došlo k mírnému pokles počtu uchazečů o zaměstnání (dále i UoZ), což lze v současné epidemické situaci hodnotit příznivě. Ve srovnání s rokem 2020 se začaly ekonomické zájmy země prosazovat do popředí vedle zdravotního hlediska a ochrany obyvatel ČR. Plošné očkování proti koronaviru snížilo riziko vážného průběhu nemoci u obyvatel a umožnilo zachování výroby a fungování většiny služeb, v případě některých v omezeném režimu. Žádná významná regionální specifika nebyla ve sledovaném období zaznamenána a situace v nezaměstnanosti je především odrazem celkové situace na trhu práce. V roce 2022 lze očekávat mírné zlepšení celkové situace v nezaměstnanosti, pokud nedojde k výraznému zhoršení epidemické situace v důsledku výskytu mimořádně rizikové mutace koronaviru, popř. k celosvětovým ekonomickým či hospodářským dopadům např. v souvislosti se stávající bezpečností situací okolo Ukrajiny. Na vývoji nezaměstnanosti v regionu se dosud výrazněji nepromítlo plánované omezení těžby v důsledku neprolomení těžebních limitů v uhelných dolech. V roce 2021 došlo k hromadnému propouštění několika desítek osob u zainteresovaných subjektů, ale při zachování současných trendů a předpokládané přirozené fluktuaci zaměstnanců by se měl trh práce se vzniklou situací úspěšně vypořádat. Všichni významní zaměstnavatelé v těžebním průmyslu vykazovali meziroční pokles počtu zaměstnanců.

Nezaměstnaní, VPM, PN	stav k			
	celkem		ženy	
	31. 12. 2020	31. 12. 2021	31. 12. 2020	31. 12. 2021
evidovaní uchazeči o zaměstnání celkem	30 552	28 783	16 144	15 712
z toho dosažitelní	28 665	26 428	15 146	14 426
volná pracovní místa	13 884	14 294	-	-
uchazeči připadající na 1 VPM	2,2	2,0	-	-
uchazeči pobírající podporu v nezaměstnanosti	7 834	7 210	4 289	4 118
podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15-64 let (%)	5,5	5,1	6,0	5,8

V roce 2021 došlo k meziročnímu zlepšení situace na trhu práce v Ústeckém kraji. Počet evidovaných uchazečů v průběhu prvního čtvrtletí rostl, a to až na nejvyšší hodnotu v březnu (33 248 UoZ). Ve zbytku roku potom postupně klesal na nejnižší hodnotu v listopadu (27 830 UoZ). K 31. 12. 2021 bylo v meziročním srovnání evidováno o 1 769 uchazečů méně. Průměrný měsíční počet evidovaných uchazečů v roce 2021 byl 30 817 osob. Z celkového počtu bylo 15 712 žen, které tak tvořily 54,6 % všech uchazečů o zaměstnání. Meziročně jejich počet klesl o 432 žen. Z hlediska počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání byly na tom ke konci roku 2021 nejhůře okresy Chomutov (5 209 UoZ), Most (4 867 UoZ), Ústí n. L. (4 572 UoZ) a Děčín (4 150 UoZ). Nejméně uchazečů opakovaně evidují v okresech Teplice (3 665 UoZ), Louny (3 521 UoZ) a Litoměřice (2 799 UoZ).

V případě dosažitelných uchazečů o zaměstnání, tj. těch kteří jsou bezprostředně připraveni nastoupit do zaměstnání, je situace totožná. Nejvyšší počet dosažitelných uchazečů byl v březnu (33 248 UoZ), nejnižší v listopadu (27 830 UoZ). Meziročně došlo k poklesu o 2 237 dosažitelných uchazečů o zaměstnání. Ženy tvořily 54,6 % všech dosažitelných uchazečů a bylo jich ke konci roku 2021 evidováno 14 426, což bylo o 720 méně ve srovnání s předchozím rokem.

Meziročně klesl podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15 - 64 let o 0,4 % a k 31. 12. 2021 činil 5,1 %. Většina okresů Ústeckého kraje patří mezi regiony s vysokou nezaměstnaností i v celorepublikovém měřítku (podíl nezaměstnaných = 3,5 %). Nejvyšší podíl nezaměstnaných je v okresech Most (3. místo, 6,2 %), Chomutov (4. místo, 6,1 %), Louny (5. místo, 5,7 %) a Ústí n. L. (7. místo, 5,6 %). S odstupem následují okresy Děčín (11. místo, 4,8 %), Teplice (22. místo, 4,1 %) a nejnižší podíl nezaměstnaných srovnatelný s republikovým průměrem je v okrese Litoměřice (31. místo, 3,5 %).

Tok nezam.	celkem			ženy		
	zařazení	vyřazení	umístění	zařazené	vyřazené	umístěné
za rok 2020	47 780	39 865	26 706	23 405	19 738	13 680
za rok 2021	40 453	42 222	27 788	20 414	20 846	14 297

V průběhu roku 2021 bylo nově evidováno celkem 40 453 uchazečů o zaměstnání, což v meziročním srovnání znamená snížení o 7 327 osob. Ve stejném období došlo k nárůstu vyřazených uchazečů o 2 357 osob, přičemž celkem bylo vyřazeno 42 222 osob. Rozdíl mezi počtem vyřazených a nově evidovaných uchazečů je 1 769 osob, což koresponduje s meziročním úbytkem celkového počtu uchazečů o zaměstnání. Celkem 27 788 uchazečů prokazatelně nastoupilo do zaměstnání, což bylo o 1 082 osob v meziročním srovnání více. Tok nezaměstnanosti tak vykazuje mírné zlepšení situace ve srovnání s předchozím rokem.

Stupeň vzdělání	stav k							
	celkem				ženy			
	31. 12. 2020		31. 12. 2021		31. 12. 2020		31. 12. 2021	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
bez vzdělání a neúplné základní vzdělání	4 536	14,8	4 063	14,1	2 445	15,1	2 231	14,2
základní vzdělání	9 903	32,4	9 563	33,2	5 497	34,1	5 489	34,9
nižší střední vzdělání	18	0,1	14	0,0	11	0,1	10	0,1
nižší střední odborné	1 231	4,0	1 167	4,0	587	3,6	612	3,9
střední odborné s výučním listem	8 725	28,6	8 077	28,1	4 155	25,7	3 992	25,4
střední nebo SO bez maturity i výučního listu	125	0,4	109	0,4	104	0,7	79	0,5
ÚSV	620	2,0	581	2,0	381	2,4	366	2,3
ÚSO s vyučením i maturitou	977	3,2	941	3,3	483	3,0	491	3,1
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	3 363	11,0	3 246	11,3	1 941	12,0	1 908	12,1
vyšší odborné vzdělání	130	0,4	132	0,5	90	0,6	96	0,6
bakalářské vzdělání	329	1,1	305	1,1	198	1,2	181	1,2
vysokoškolské	573	1,9	563	1,9	246	1,5	249	1,6
doktorské	22	0,1	22	0,1	6	0,0	8	0,1
celkem	30 552	100,0	28 783	100,0	16 144	100,0	15 712	100,0

Největší zastoupení v evidenci mají tradičně uchazeči bez vzdělání, neúplným základním vzděláním a základním vzděláním, kteří k 31. 12. 2021 dohromady tvořili 47,3 % všech uchazečů o zaměstnání, což je o 0,1 % více v meziročním srovnání (31. 12. 2020 = 47,2 %). Tyto osoby jsou znevýhodněnou skupinou na trhu práce, která vyžaduje zvýšenou péči ze strany všech zainteresovaných subjektů. Účinným nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti (dále i APZ) podpory těchto uchazečů jsou veřejně prospěšné práce, kdy snahou Úřadu práce ČR je zajistit optimální fluktuaci osob na těchto místech a aktivizovat tím maximálně možné množství evidovaných uchazečů. Zde však naráží na oprávněný zájem zástupců obcí a je nutné hledat vzájemnou shodu zúčastněných stran. Dalším limitujícím faktorem může být množství alokovaných finančních prostředků na jednotlivé nástroje APZ.

Vyučení uchazeči tvořili k 31. 12. 2021 celkem 32,5 % uchazečů o zaměstnání, což je o 0,6 % méně než ke konci předchozího roku (31. 12. 2020 = 33,1 %). Dalších 17,1 % všech uchazečů tvořili středoškoláci, jejichž podíl byl v meziročním srovnání o 0,5 % vyšší (31. 12. 2020 = 16,6 %). Vyučení a zejména středoškoláci představují poměrně dobře rekvalifikovatelnou skupinu s relativně vysokou úspěšností uplatnění se na trhu práce. Nejnižší zastoupení v evidenci mají opakovaně vysokoškoláci, kteří ke konci roku 2021 tvořili 3,1 %, což značí stagnaci v porovnání s přechozím rokem

(31. 12. 2020 = 3,1 %). Ve všech kategoriích meziročně klesly absolutní počty, přičemž podíl jednotlivých skupin se meziročně příliš nezměnil. Jednalo se o pohyby v řádech desetin procent, a to zejména v případě vyučených a středoškoláků.

Věk	stav k							
	celkem				ženy			
	31. 12. 2020		31. 12. 2021		31. 12. 2020		31. 12. 2021	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
do 19 let	1 693	5,5	1 716	6,0	823	5,1	836	5,3
20 - 24 let	2 708	8,9	2 328	8,1	1 306	8,1	1 187	7,5
25 - 29 let	2 938	9,6	2 467	8,6	1 564	9,7	1 408	9,0
30 - 34 let	3 145	10,3	2 884	10,0	1 682	10,4	1 665	10,6
35 - 39 let	3 227	10,6	2 941	10,2	1 741	10,8	1 728	11,0
40 - 44 let	3 457	11,3	3 105	10,8	1 889	11,7	1 756	11,2
45 - 49 let	3 459	11,3	3 231	11,2	1 997	12,4	1 845	11,7
50 - 54 let	3 261	10,7	3 200	11,1	1 826	11,3	1 806	11,5
55 - 59 let	3 823	12,5	3 837	13,3	2 113	13,1	2 119	13,5
nad 60 let	2 841	9,3	3 074	10,7	1 203	7,4	1 362	8,7
celkem	30 552	100,0	28 783	100,0	16 144	100,0	15 712	100,0

V roce 2021 došlo v absolutním vyjádření k poklesu počtu uchazečů ve většině věkových kategorií s výjimkou mladých do 19 let a zejména osob nad 55 let věku. Potvrzuje se tak trend posledních let, kdy rostou počty i podíly uchazečů z vyšších věkových skupin nad 50 let, a to zejména v letech, kdy dochází k příznivému vývoji nezaměstnanosti. Nejvyšší meziroční pokles podílu o 1,0 % na stávajících 8,6 % byl zaznamenán ve věkové kategorii 25 - 29 let (31. 12. 2020 = 9,6 %). Nejvyšší meziroční nárůst podílu o 1,4 % na současných 10,7 % se naopak týká věkové skupiny nad 60 let (31. 12. 2020 = 9,3 %), což je do jisté míry způsobeno rostoucím věkem pro nárok na odchod do starobního důchodu.

Délka evidence	stav k							
	celkem				ženy			
	31. 12. 2020		31. 12. 2021		31. 12. 2020		31. 12. 2021	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
do 3 měsíců	8 421	27,6	8 064	28,0	4 221	26,1	4 014	25,5
3 - 6 měsíců	6 662	21,8	4 968	17,3	3 325	20,6	2 723	17,3
6 - 9 měsíců	3 900	12,8	2 714	9,4	1 938	12,0	1 471	9,4
9 - 12 měsíců	3 447	11,3	2 379	8,3	1 778	11,0	1 334	8,5
12 - 24 měsíců	4 754	15,6	5 684	19,7	2 856	17,7	3 124	19,9
nad 24 měsíců	3 368	11,0	4 974	17,3	2 026	12,5	3 046	19,4
celkem	30 552	100,0	28 783	100,0	16 144	100,0	15 712	100,0

K 31. 12. 2021 se snížily absolutní počty i podíly (s výjimkou délky evidence kratší než 3 měsíce) uchazečů o zaměstnání všech skupin s evidencí kratší než 12 měsíců. Růst podílu uchazečů evidovaných méně než 6 měsíců, lze za normálních okolností považovat za žádoucí, neboť do této kategorie spadají zejména uchazeči postižení frikční nezaměstnaností, u nichž je v případě příznivé hospodářské situace předpoklad nalezení nového zaměstnání v krátkém časovém horizontu. V průběhu roku 2021 se, bohužel, projevil očekávaný nárůst počtu i podílu dlouhodobě evidovaných uchazečů (nad 12 měsíců), kdy došlo k meziročnímu nárůstu o 10,4 % na stávajících 37,0 % (31. 12. 2020 = 26,6 %).

2.2 Hlavní příčiny nezaměstnanosti v kraji

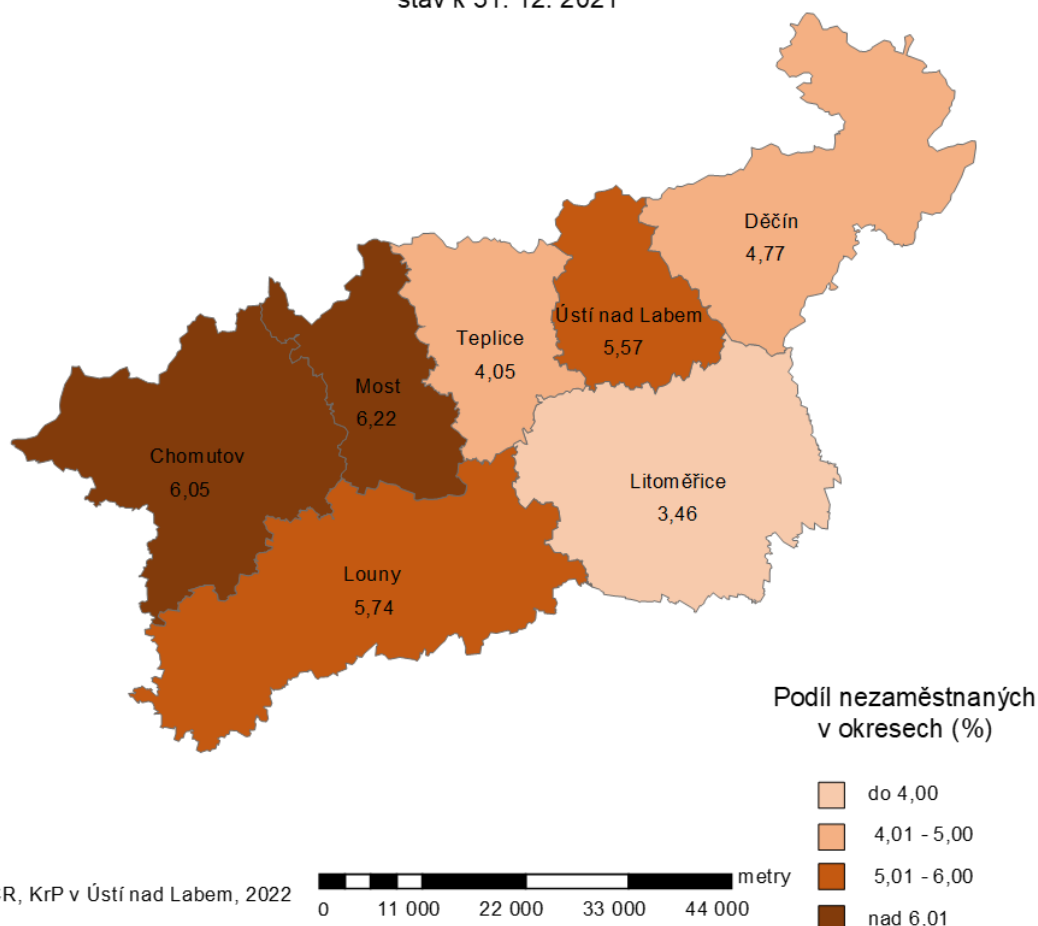
Mezi hlavní příčiny a charakterizující faktory, které nepříznivě ovlivňují vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji, patří:

- silné zaměření ekonomiky na průmyslová odvětví s materiálovou náročností a postupně utlumovaný hutní průmysl,
- koncentrace ekonomických subjektů v centrech kraje,
- zhoršená dopravní obslužnost v průmyslových či odlehlých lokalitách kraje,
- vysoký podíl obyvatel se základním vzděláním,
- nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel kraje (chybějící regionální univerzity) spojený s jejich exodem do Prahy či zahraničí,
- nedostatečná integrace minoritních skupin obyvatelstva,
- vysoká kriminalita a výskyt sociálně-patologických jevů,
- existence sociálně vyloučených lokalit napříč celým krajem,
- nevhodná skladba učňovských a studijních programů, které chrlí absolventy, kteří jsou na současném trhu práce nepotřební či dokonce nepoužitelní,
- nesoulad mezi kvalifikačními požadavky zaměstnavatelů a dosaženým vzděláním, znalostmi, dovednostmi či praxí uchazečů o zaměstnání,
- ztráta základních pracovních návyků, nezájem o zvyšování vlastní kvalifikace,
- uzavírání krátkodobých smluv (dohody o provedení práce), častý požadavek zaměstnavatelů na vícesměnný provoz, nelegální zaměstnávání,
- nízké mzdy v porovnání s poskytovanými nepojistnými sociálními dávkami doplňujícími u mnohých uchazečů příjmy k zajištění životního standardu,
- vysoká zadluženost některých uchazečů o zaměstnání spojená s hrozbou exekučního zabavení majetku a obstavením bankovního účtu, insolvence,
- historicky daná pověst regionu spojená s nízkou atraktivitou zejména ve vazbě na znečištěné ovzduší a zhoršené životní prostředí,
- měnící se přijímaná pandemická opatření spojená s uzavíráním státních hranic, obchodů a služeb, restaurací, kulturních a sportovních zařízení apod.

2.3 Územní rozložení registrované nezaměstnanosti v kraji

**Podíl nezaměstnaných
na obyvatelstvu ve věku 15-64 let**
okresy Ústeckého kraje
stav k 31. 12. 2021

3. Charakteristika problémových skupin na krajském trhu práce a problémových regionů kraje z hlediska rozvoje zaměstnanosti

Problémovým skupinám uchazečů o zaměstnání věnuje ÚP ČR zvýšenou péči vzhledem k jejich snížené možnosti uplatnění na trhu práce, přičemž problémové skupiny se dlouhodobě příliš nemění. Mezi ohrožené uchazeče patřili v roce 2021 osoby dlouhodobě evidované, osoby se zdravotním postižením, osoby bez vzdělání či se základním vzděláním, ale také např. absolventi škol a zejména mladiství bez praxe, osoby starší 50 let věku, osoby pečující o dítě do 15 let věku či osobu blízkou, matky samoživitelky, osoby v hmotné nouzi, osoby bez domova, osoby závislé na návykových látkách, osoby po návratu z výkonu trestu odnětí svobody a osoby, u nichž by mohlo setrváním v dlouhodobé nezaměstnanosti dojít k sociálnímu vyloučení.

Dlouhodobě evidovaní

Dlouhodobě evidovaných uchazečům o zaměstnání (nad 12 měsíců) byla na Úřadu práce ČR v posledních letech před příchodem pandemie věnována intenzivní péče, přičemž se podařilo jejich podíl významně snížit na 22,3 % k 31. 12. 2019. Ke konci roku 2020 se meziročně zvýšil podíl dlouhodobě nezaměstnaných o 4,3 % a v roce 2021 o dalších 10,4 % na stávajících 37,0 %. V roce 2021 tak došlo k zásadnímu nárůstu počtu i podílu dlouhodobě nezaměstnaných, a to navzdory poklesu celkového počtu uchazečů o zaměstnání. U této skupiny osob se naplno projevují dopady pandemie a přijímaných opatření, které minimalizují kontakty uchazečů se zprostředkovateli, což značně komplikuje možnosti nalezení vhodného zaměstnání.

Skupinu dlouhodobě evidovaných osob nelze hodnotit samu o sobě, neboť je „konglomerátem“ uchazečů z dalších skupin, u kterých dochází ke kumulaci různých znevýhodnění. Lze konstatovat, že v ní převažují občané s nižší kvalifikací, zejména se základním vzděláním či bez vzdělání, s věkem nad 50 let, špatnou pracovní morálkou, osoby se záznamem v rejstříku trestů, zdravotním handicapem, bez motivace nebo řadící se do skupiny sociálně slabých, a to hlavně vlastním přístupem k odpovědnosti. U dlouhodobě nezaměstnaných se snižuje aktivita, vlastní iniciativa, narušuje se vnímání času a člověk upadá do apatie, která znesnadňuje nalezení sebeuplatnění na pracovním trhu. Pro zaměstnavatele se dlouhodobě nezaměstnaní stávají rizikovou pracovní silou, před níž upřednostní osoby, které nebyly bez práce tak dlouhou dobu. Lze se však důvodně domnívat, že část uchazečů o zaměstnání s evidencí delší než 12 měsíců zájem o zprostředkování zaměstnání pouze předstírá s cílem pobírání sociálních dávek, které u nich suplují příjmy k zajištění životního standardu, hrazení zdravotního pojištění, popř. jsou zaměstnaní tzv. „na černo“, kdy nechtějí mít legální zaměstnání z důvodu vysokých dluhů či exekucí. Mnoho neumístitelných uchazečů v evidenci Úřadu ČR dobrovolně setrvává nebo se do ní opakovaně vrací po sankčním vyřazení.

Mezi klíčové nástroje APZ v boji s dlouhodobou nezaměstnaností a nedostatečnou vzdělanostní strukturou patří veřejně prospěšné práce (dále i VPP) a od roku 2020 také národní individuální projekt (dále i NIP) „Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání“ (dále i PDU), v jehož rámci se VPP také realizují. V rámci aktivit Úřadu práce ČR jsou využívány i další nástroje APZ, poradenství pro zájemce o zahájení výkonu samostatně výdělečné činnosti (dále i SVČ), Job Cluby, individuální poradenství, zvolené rekvalifikace apod. Jednotlivé poradenské aktivity se samozřejmě realizovaly s ohledem na aktuální epidemickou situaci a přijímaná protipatření, přičemž bylo využíváno také on-line prostoru. Nedílnou součástí podpory dlouhodobě nezaměstnaných je regionální individuální projekt (dále i RIP) s názvem „Společně to dokážeme v Ústeckém kraji“ řešící problematiku právě dlouhodobě evidovaných v regionu.

Osoby se zdravotním postižením (vč. zdravotně znevýhodněných)

Osoby se zdravotním postižením (dále i osoby se ZP) mají omezenou možnost pracovního uplatnění a jsou také častěji zasaženi dlouhodobou nezaměstnaností. Hlavním problémem uplatnění osob se ZP na trhu práce je jejich nižší produktivita práce a častější nemocnost. U řady osob se ZP také dochází ke kumulaci více zdravotních handicapů, což ještě více zhoršuje možnost začlenění uchazeče do pracovního procesu. Začlenění na trh práce ztěžuje i nízká úroveň odborné kvalifikace, relativně nízká motivace k získání zaměstnání ze strany těchto uchazečů, nezáměr o poradenské aktivity nebo pracovní rehabilitaci. Osoba se ZP v kombinaci se základním vzděláním je na trhu práce prakticky neumístitelná, neboť nabízená místa pro uchazeče se základním vzděláním většinou předpokládají určité zdravotní dispozice, kdy se jedná zejména o ruční práce fyzicky náročnějšího charakteru, popř. ve směnném provozu. Další osoby se ZP nemohou navzdory dosažené kvalifikaci původní profesi vykonávat ze zdravotních důvodů, popř. protože své dříve získané znalosti a dovednosti včas neobnovovaly a dnes z různých důvodů rekvalifikaci nezvládnou nebo již nemají o obnovení své kvalifikace zájem.

Změnou legislativy a rozdělením pracovního trhu na chráněný a volný, se osobám se ZP otevřela možnost nalézt zaměstnání s využitím nástrojů a opatření APZ. Pozitivně se na zvyšování zaměstnanosti projevují nástroje APZ zacílené právě na zřízení vhodných pracovních míst pro osoby se ZP, ale také refundace mzdových nákladů dle § 78a, zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (dále i ZoZ) zaměstnavatelům zaměstnávajících více než 50 % osob se ZP, jejichž prostřednictvím Úřad práce ČR podporuje, navzdory určitým výhradám k tomuto nástroji APZ, začleňování několika tisíců osob se ZP na pracovním trhu ročně.

osoby se ZP	stav k			
	celkem		ženy	
	31. 12. 2020	31. 12. 2021	31. 12. 2020	31. 12. 2021
celkem	4 522	4 499	2 492	2 503
podíl na celkovém počtu uchazečů	14,8	15,6	15,4	15,9
os. zdravotně znevýhodněné	907	910	575	605
os. invalidní - I. stupeň (§39/2a)	2 544	2 478	1 384	1 362
os. invalidní - II. stupeň (§39/2b)	1 053	1 091	525	523
os. invalidní - III. stupeň (§39/2c)	7	16	4	11
os. invalidní - III. stupeň (§39/4f)	11	4	4	2

K 31. 12. 2021 bylo v Ústeckém kraji evidováno 4 522 osob se ZP, což znamená v absolutním vyjádření meziroční pokles o 23 osob. Podíl těchto osob se meziročně zvýšil o 0,8 % a ke konci roku 2021 činil 15,6 % všech evidovaných uchazečů o zaměstnání. Z uvedeného počtu bylo 55,6 % žen.

Osoby s nízkou kvalifikací či bez kvalifikace

Téměř každý druhý evidovaný uchazeč v Ústeckém kraji spadá do této kategorie, přičemž právě tito lidé patří mezi nejvíce ohrožené osoby dlouhodobou nezaměstnaností. Jejich počet se meziročně snížil o 813 osob na současných 13 626 uchazečů o zaměstnání. Podíl na celkovém počtu uchazečů tvořil ke konci roku 2021 téměř 47,3 %, což je o 0,1 % více v meziročním srovnání. Přibližně 56,7 % z celkového počtu uchazečů bez vzdělání nebo se základním vzděláním tvořily ženy. Problematické je tuto skupinu k dalšímu vzdělávání, rekvalifikacím i k nástupu do zaměstnání motivovat, neboť pracovní místa pro tyto občany jsou často spojená s nízkým finančním ohodnocením, směnným provozem, manuální zátěží, což je ve vztahu k vypláceným nepojistným sociálním dávkám pro uchazeče demotivující. Často se opakovaně vrací do evidenci Úřadu práce ČR, postrádají základní finanční gramotnost, mývalí problémy s alkoholem, návykovými látkami apod. Na svůj způsob života jsou již navyklí, mají vzor ve svých vrstevnících i rodinných příslušnících a přenášejí jej také na další generace. Při realizaci výběrových řízení často bojkotují snahu zaměstnavatelů vyzkoušet si je jednoduchým testem, čímž se stávají pro zaměstnavatele neatraktivními, a zároveň dehonestují i ostatní členy této skupiny. Nejsou schopni nebo nemají zájem doložit své vzdělání, tudíž jsou v evidenci vedeni jako uchazeči bez vzdělání, a nelze pro ně realizovat vhodné rekvalifikační kurzy nebo vzdělávací programy. Možnosti začlenění těchto osob na trh práce se potom omezují pouze na vybrané nástroje APZ (např. VPP, PDU).

Absolventi škol a mladiství

Dohromady tvořili absolventi a mladiství 5,6 % všech uchazečů o zaměstnání, což značí meziroční nárůst o 0,7 %. Meziročně došlo k nárůstu o 96 osob a k 31. 12. 2021 bylo v Ústeckém kraji evidováno 1 607 absolventů a mladistvých. Tuto skupinu je třeba rozdělit na absolventy škol a mladistvé, kteří doposud ne získali potřebnou praxi. Absolventi škol v posledních letech nepatřili mezi uchazeče nejvíce ohrožené na trhu práce, a to především díky široké nabídce volných pracovních míst, ale i díky realizovaným regionálním individuálním programům zacíleným na tuto skupinu uchazečů o zaměstnání. Ke konci roku 2021 bylo evidováno v Ústeckém kraji 929 absolventů, což v meziročním srovnání znamená nárůst o 20 osob. Absolventi tak tvořili přibližně 3,2 % všech uchazečů.

Počet evidovaných absolventů se pohybuje v sezónních vlnách, kdy od začátku roku postupně klesá a minima dosahuje na začátku letních prázdnin. Prudký nárůst je zaznamenán v prvních měsících nového školního roku, kdy se evidují absolventi, kteří v meziobdobí nenalezli na trhu práce vhodné uplatnění či z různých důvodů nepokračovali v dalším vzdělávání. Ve zbývajících měsících roku dochází spíše k poklesu evidovaných absolventů. Vývoj počtu volných pracovních míst pro

absolventy je příznivější než u skupiny mladistvých a v současnosti jsou mladí lidé po úspěšném ukončení vzdělávání velmi poptávaní. Uplatnění absolventů závisí především na celkové ekonomické situaci, nezaměstnanosti a dalších možnostech regionu. Z uvedeného důvodu se mohou v případě přetrvávající nepříznivého hospodářského vývoje stát potenciálně ohroženou skupinou na trhu práce. Největší problémy se získáním zaměstnání mívají tradičně absolventi v oborech gastronomie, hotelnictví, turismu, obchodu a osobních služeb, ve kterých je buď značný převis nabídky nad poptávkou po pracovní síle, nebo se jedná o pracovní pozice s nízkým mzdovým ohodnocením či vysokou fluktuací. Nejlepší vyhlídky k získání zaměstnání mají naopak absolventi ve stavebnictví, elektro oborech, zdravotnictví a strojírenství, po kterých je na pracovním trhu dlouhodobá poptávka.

K 31. 12. 2021 bylo v Ústeckém kraji evidováno 681 mladistvých, což znamená meziroční nárůst o 78 osob. Mladiství tak tvoří 2,4 % všech uchazečů o zaměstnání, což je meziročně o 0,4 % více. Přes tento poměrně nízký podíl však zůstávají jednou z nejohroženějších skupin na trhu práce.

Do skupiny mladistvých spadají nezletilí do 18 let věku. Na této skupině osob se celková ekonomická a hospodářská situace nebo epidemický vývoj projevují v omezené míře. Největším problémem mladistvých s uplatněním na trhu práce je zejména jejich nedostatečné, často pouze základní či nižší vzdělání. Tito lidé nemají žádnou odbornost a ve většině případů nezískali ani žádné praktické dovednosti, čímž se stávají pro zaměstnavatele nezajímavými. Podle zákona nemohou pracovat přesčasy nebo na nočních směnách. Jsou pro ně zakázány veškeré práce, které by mohly být škodlivé pro jejich zdraví. V nabídce volných pracovních míst na trhu práce je však většina míst na hlavní pracovní poměr a ve dvou či třísměnném provozu. Mladiství jsou především motivováni k návratu do vzdělávacího systému či zapojení do projektů ESF (Iniciativa na podporu mladých uchazečů o zaměstnání, Záruky pro mladé v Ústeckém kraji) určených k podpoře mladých lidí ve věku do 30 let řešících nepříznivou situaci na trhu práce a umožňujících individuální práci s účastníky.

Osoby ve věku nad 50 let

Uchazeči ve věku nad 50 let, a především pak ve věku nad 55 let, kteří jsou nejvíce zastoupenou věkovou skupinou v Ústeckém kraji, patří mezi ohrožené skupiny osob na trhu práce. Vzhledem k blížícímu se starobnímu důchodu se dá předpokládat klesající schopnost učit se novým věcem, nižší přizpůsobivost, nedostatečná znalost moderních technologií i jazyková vybavenost, zhoršující se zdravotní stav, který koreluje s věkem a délkou evidence. Osoby z těchto věkových skupin ale mohou nabídnout pracovní zkušenosti a návyky navzdory skutečnosti, že pro některé zaměstnavatele to mohou být pracovní návyky „negativně zaběhlé“. Podceňují se zejména jejich bohaté životní i profesní zkušenosti.

K 31. 12. 2021 bylo v Ústeckém kraji evidováno 10 111 uchazečů ve věku nad 50 let, což meziročně znamená nárůst o 186 osob, a to navzdory úbytku celkového počtu uchazečů o zaměstnání. Z uvedeného počtu bylo 52,3 % žen a podíl osob nad 50 let tvořil ke konci roku 2021 celkem 35,1 %, což znamená meziroční nárůst o 2,6 %. Společně s dlouhodobě nezaměstnanými jsou uchazeči ve věku nad 50 let aktuálně nejvíce ohroženou skupinou na trhu práce z hlediska meziročního vývoje.

Osoby pečující o děti do 15 let věku, matky samoživitelky

Výraznému zvýšení zaměstnanosti těchto převážně žen často brání omezený počet jednosměnných pracovních míst a chybějící možnost zabezpečit péči o děti formou finančně nenáročných služeb či v rámci rodin. Rodiče neřídka dávají přednost dlouhodobé nezaměstnanosti a péči o děti i za cenu snížení rodinného rozpočtu. Osoby vracející se do zaměstnání z mateřské dovolené přirovnávají zaměstnavatele k absolventům. Navíc se obávají časté nemocnosti dětí a s tím spojené absence rodiče na pracovišti, čímž se zhoršuje postavení těchto osob na pracovním trhu. Nedostižným se stává i nábor do velkých firem převážně na průmyslových zónách, které realizují výrobu či montáž ve dvou až třísměnném provozu. Zároveň však v dnešní době platí, že kreativní zaměstnavatelé si umí se vzniklou situací poradit, např. formou zřízení „školky“ pro děti vlastních zaměstnanců. Osoby pečující o děti ve věku do 15 let aktuálně nepatří mezi nejrizikovější skupiny na trhu práce. Výjimku tvoří osoby pečující o děti předškolního věku a matky samoživitelky.

K 31. 12. 2021 bylo v Ústeckém kraji evidováno 5 824 osob pečujících o děti ve věku do 15 let, což znamená meziroční nárůst o 198 osob. Z tohoto počtu bylo 89,1 % žen a podíl na celkovém počtu tvořil ke konci roku 20,2 %. V posledních letech je Úřadem práce ČR realizován RIP „Flexibilně do práce v Ústeckém kraji“ zacílený mj. právě na podporu osob vracejících se na pracovní trh po skončení rodičovské dovolené, který je ze strany zaměstnavatelů i uchazečů o zaměstnání často vyhledáván vzhledem k nabídce zkrácených pracovních úvazků. Současně s tím se v roce 2021 rozběhla realizace sdíleného zprostředkování jako nového nástroje APZ.

Osoby ohrožené sociálním vyloučením, po návratu z výkonu trestu odnětí svobody, bez domova, závislé na návykových látkách, ohrožené exekucí

Mezi osoby, u kterých by mohlo setrváním v dlouhodobé nezaměstnanosti dojít k ohrožení sociálním vyloučením, typicky patří občané po návratu z výkonu trestu odnětí svobody, osoby bez domova, závislé na návykových látkách, v insolvenční nebo s nařízenou exekucí. Uchazeči ze sociálně vyloučeného prostředí jsou často úzce fixováni na rodinné vazby, kde většina členů domácnosti nepracuje, nebo je dokonce postižena exekucemi. Takovýmto uchazečům je třeba věnovat zvýšenou péči ze strany ÚP ČR i v případech, že nespádají do žádné z výše uvedených kategorií.

Mezi problémové mikroregiony Ústeckého kraje jsou zahrnuty oblasti objektivně znevýhodněné proti okolním lokalitám. V každém větším městě Ústeckého kraje se nalézají nějaká znevýhodněná lokalita vyznačující se shlukem několika domů, ulic či periferním územím města. Jsou zde i obce a lokality, které doplácí na jednostranné zaměření průmyslové výroby v minulosti nebo značnou dojezdovou vzdálenost od sídelních měst a s tím spojenou horší dopravní obslužnost. Charakteristické pro tyto mikroregiony je nižší počet ekonomicky aktivních obyvatel, méně pracovních příležitostí, nízká vzdělanostní úroveň obyvatel a vyšší nezaměstnanost obyvatel. Podíl nezaměstnaných dosahuje v takto definovaných lokalitách i dvouciferných hodnot. Mnoho zde žijících obyvatel je závislých na nepojistných sociálních dávkách, a pokud pracují, tak vykonávají zpravidla krátkodobé sezónní práce či si přivydělávají sběrem železa a barevných kovů. Vyskytují se zde krádeže, lichva, alkoholismus, narkomanie, gamblerství i vysoká migrace obyvatel a práce na „černo“.

Mezi obce s podílem nezaměstnaných převyšujících 10 % patřily v rámci Ústeckého kraje k 31. 12. 2021 Rokle (17,2 %, okres Chomutov), Obrnice (12,6 %, okres Most), Podbořanský Rohozec (12,1 %, okres Louny) a Zálužice (10,3 %, okres Louny). Těsně pod touto hranicí lze nalézt město Trmice (9,7 % Ústí n. L.) a obec Kalek (9,5 %, okres Chomutov). Dalších 97 měst či obcí má podíl nezaměstnaných vyšší než celokrajský průměr (5,1 %), vč. okresních měst Mostu, Chomutova (obě 6,6 %), Ústí n. L. (5,9 %), Loun (5,7 %) a Děčína (5,1 %). Naopak, v 5 obcích Ústeckého kraje byla ke konci roku 2021 nulová nezaměstnanost. Mezi mikroregiony ohrožené nezaměstnaností lze zařadit např. Kadaň a přilehlé obce (6,1 %), Žatecko (6,1 %) či Podbořansko (5,9 %). Mezi hlavní problémové (mikro)regiony byly na základě podkladů z území zařazeny následující lokality:

Jirkov a okolí

Nejvíce postiženou oblastí v rámci okresu Chomutov zůstává nadále Jirkovsko, které je také jedinou lokalitou bez strategické průmyslové zóny v regionu, čemuž odpovídá i nejmenší počet hlášených volných pracovních míst. Zároveň je mikroregion dlouhodobě poznamenán nejvyšším úbytkem pracovních míst ve zpracovatelském a těžebním průmyslu. Podíl nezaměstnaných v mikroregionu činil ke konci roku 2021 celkem 7,0 %.

Litvínov a okolí

Tento mikroregion tvoří hlavně druhé největší město okresu Litvínov, dvě menší okolní města Meziboří a Lom u Mostu a následně ostatní obce. V tomto mikroregionu je soustředěno několik významných zaměstnavatelů celookresního významu vč. ORLEN Unipetrol RPA, s.r.o. Značná část ekonomicky aktivního obyvatelstva pracuje v tomto chemickém průmyslu. I přes přítomnost významných zaměstnavatelů

činil podíl nezaměstnaných v mikroregionu k 31. 12. 2021 celkem 5,5 %, přičemž zejména některé části města Litvínova jsou zasaženy vysokou nezaměstnaností. Tento stav je způsoben převážně kvalifikací a vzdělanostní strukturou uchazečů, která je nedostatečná nebo svým zaměřením neodpovídá potřebám zaměstnavatelů, zhoršenou dopravní obslužností nebo omezováním těžebního průmyslu působícího v bezprostředním okolí mikroregionu.

Most a okolí

V tomto mikroregionu jsou obce, které tvoří předměstí města Mostu a jsou s ním velice úzce provázány. Charakteristický pro tento region je menší počet ekonomicky aktivních obyvatel a méně pracovních příležitostí. Okres Most patří dlouhodobě mezi regiony s nejnižší nabídkou volných pracovních míst, přičemž ve vybraných obcích je situace ještě o poznání horší. Podíl nezaměstnaných v mikroregionu dosáhl ke konci roku 2021 celkem 6,5 %, ale např. obec Obrnice se dlouhodobě řadí mezi obce s nejvyšší nezaměstnaností v rámci Ústeckého kraje. Jednou z hlavních příčin vysoké nezaměstnanosti v regionu je vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání (62,5 % se základním vzděláním či bez vzdělání), což je výrazně více v porovnání s celokrajským průměrem. Lidé žijící v regionu ztratili v minulosti své pracovní uplatnění v souvislosti s restrukturalizací dolů. V současnosti nachází lidé z regionu zaměstnání u zaměstnavatelů podnikajících v nedalekých průmyslových zónách.

4. Cizinci na trhu práce

Zaměstnaní cizinci	stav k	
	31. 12. 2020	31. 12. 2021
povolení k zaměstnání	2 496	1 727
informace o zaměstnání - cizinci z tzv. „třetích zemí“	5 171	5 485
informace o zaměstnání - občané EU, EHP a Švýcarska	10 158	9 896
modré karty	3	2
zaměstnanecké karty	4 582	5 356
celkem	22 410	22 466

Po vstupu ČR do EU dne 1. 5. 2004 se zahraniční občané rozdělili do dvou základních kategorií, a to na občany EU a EHP, kteří mají volný přístup na český trh práce bez nutnosti povolení k zaměstnání, a ostatní cizince, tj. občany „třetích zemí“, kteří i nadále musí žádat o udělení povolení, pokud nesplňují některou ze zákonem stanovených výjimek. Změnou zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, došlo od roku 2014 ke změně vyřizování žádostí k povolení pobytu a práci pro státní příslušníky třetích zemí, kdy agendu částečně převzalo Ministerstvo vnitra ČR.

K 31. 12. 2021 pracovalo v Ústeckém kraji 22 466 občanů EU/EHP + Švýcarska a cizinců. Z meziročního srovnání údajů zaměstnávání cizích státních příslušníků vyplývá, že došlo k celkovému nárůstu o 56 osob napříč všemi kategoriemi osob. Centrum zaměstnanosti cizinců v Ústeckém kraji je v okrese Chomutov (6 269), následují okresy Teplice (3 424), Litoměřice (3 265), Most (2 818), Louny (2 747), Ústí n. L. (2 539) a nejnižší zaměstnanost cizinců je tradičně v okrese Děčín (1 404). Je nutné podotknout, že se jedná o stavové údaje k 31. 12. 2021, tudíž v uvedených hodnotách nejsou zaznamenána např. krátkodobá povolení či informační karty, jejichž platnost začala i skončila v průběhu roku. Celkem bylo v roce 2021 vydáno či zaevidováno 27 951 rozhodnutí a karet, což bylo meziročně o 1 768 více. Hlavní příčinou je zejména postupné zklidňování současné pandemické situace, která v průběhu let 2020 a 2021 několikrát uzavřela hranice ČR a zmařila či zpomalila tím snahu zaměstnavatelů o získání pracovní síly ze zahraničí. Nyní je patrné, že dochází k postupnému nárůstu počtu zahraničních pracovníků působících na území Ústeckého kraje.

Zaměstnaní cizinci	období	
	rok 2020	rok 2021
vydaná rozhodnutí na povolení k zaměstnání	12 517	13 478
zaevidované informace o zam. - cizinci z tzv. „třetích zemí“	1 997	2 020
zaevidované informace o zam. - občané EU, EHP a Švýcarska	7 909	8 414
zaevidované modré karty	2	3
zaevidované zaměstnanecké karty	3 758	4 036
celkem	26 183	27 951

Z celkového počtu cizinců pracovalo k 31. 12. 2021 v Ústeckém kraji na základě povolení k zaměstnání 1 727, což znamená meziroční pokles o 769 osob. V průběhu roku 2021 bylo vydáno 13 478 rozhodnutí, což je meziročně o 961 více. Většina uzavíraných pracovních povolení mají charakter tzv. krátkodobému zaměstnání, kdy je pracovní poměr uzavřen na dobu kratší 90 dnů. Tyto změny umožnila od roku 2017 novela zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a úpravy agenturního zaměstnávání cizinců, které cizinci dovolili odpracovat 3 měsíce v ČR, na 3 měsíce se vrátit domů a na další 3 měsíce opět přijet pracovat na krátkodobé povolení do tuzemska. V praxi to znamená, že se u jednoho pracovního stroje v průmyslovém podniku vystřídají 2 dělníci, přičemž se musí vydat 4 krátkodobá povolení k zaměstnání. Typickými profesemi využívajícími krátkodobého zaměstnání jsou seřizovači a obsluha obráběcích strojů, pomocní dělníci ve výrobě, montážní dělníci, operátoři výroby, svářeči, provozní zámečníci, řidiči MKD či montéři. Občané cizích států získávají pracovní povolení na území kraje především při pokrytí profesní poptávky firem, kterou není možné z řad evidovaných uchazečů o zaměstnání

uspokojit. Rozhodnutí o povolení k zaměstnání cizích státních příslušníků vydaná Úřadem práce ČR mají časově omezenou platnost a v roce 2021 se vydávala či prodlžovala maximálně na dobu 2 let. Nejvíce cizinců pracujících ve sledovaném období v Ústeckém kraji na základě povolení k zaměstnání pocházelo z Ukrajiny, Ruska, Běloruska a Kazachstánu. Nejvíce rozhodnutí na povolení k zaměstnání bylo v průběhu roku 2021 vydáno v okrese Chomutov (9 484), následují okresy Louny (1 824) Teplice (1 117), Děčín (489), Litoměřice (298), Ústí n. L. (173) a nejnižší počet byl vydán v okrese Most (93).

Dále bylo ke konci sledovaného roku zaevidováno 9 896 informačních karet občanů EU/EHP + Švýcarska, což činí meziroční pokles o 262 osob. V průběhu roku 2021 bylo v Ústeckém kraji zaevidováno 8 414 těchto informačních karet, což značí meziroční nárůst o 505 karet. Občané EU/EHP a Švýcarska mají povolen volný vstup na místní pracovní trh bez jakýchkoliv omezení a cílem je pouze zmapovat počet osob působících na území ČR. Nejvyšší počet zaevidovaných informačních karet byl v průběhu roku 2021 zaznamenán v okrese Louny (2 317), následují okresy Chomutov (1 492), Ústí nad Labem (1 244), Litoměřice (1 053), Most (980), Teplice (895) a nejméně karet bylo evidováno v okrese Děčín (433). Nejpočetnější skupinu dlouhodobě tvoří Slováci, Rumuni, Maďaři, Bulhaři a Poláci. Nejčastěji pracují převážně jako pomocní a nekvalifikovaní dělníci v zemědělství (sezónní pracovníci), výrobě (montážní či manipulační dělníci, obsluha strojů, mechanici a opraváři strojů apod.) či stavebnictví (stavební dělníci, zedníci, tesaři, potrubáři aj.).

Informačních karet cizinců, kteří nepotřebují povolení k zaměstnání, bylo k 31. 12. 2021 v kraji 5 485, což značí meziroční nárůst o 314 osob. V průběhu roku bylo takto zaevidováno 2 020 informačních karet, což je meziročně o 23 karet více. Nejvyšší počet informačních karet pro cizince z tzv. „třetích zemí“ byl evidován v okrese Teplice (503), následují okresy Ústí n. L. (360), Chomutov (354), Most (242), Litoměřice (212), Louny (208) a nejnižší počet byl evidován v okrese Děčín (141). V roce 2021 takto pracovalo v Ústeckém kraji nejvíce občanů Ukrajiny, Ruska, Vietnamu a Mongolska, a to především ve výrobě, stavebnictví nebo zemědělství.

Ke konci roku 2021 bylo v Ústeckém kraji vydáno 5 356 zaměstnaneckých karet slučujících povolení k zaměstnání a povolení k pobytu v jeden doklad, který vydává Ministerstvo vnitra ČR prostřednictvím Odboru migrační a azylové politiky. Meziročně tak došlo k nárůstu o 774 karet. V průběhu sledovaného roku zaevidováno celkem 4 036 zaměstnaneckých karet, což je meziročně o 278 karet více. Nejvyšší počet cizinců pracujících na základě zaměstnanecké karty byl evidován v okrese Chomutov (1 063), následují okresy Teplice (870), Litoměřice (675), Louny (644), Most (348), Ústí n. L. (270) a nejméně karet bylo evidováno v okrese Děčín (166). Nejčastěji se jednalo o občany Ukrajiny, Ruska, Běloruska, Mongolska, Nepálu, Filipín, Srbska nebo Thajska působící v průmyslu, strojírenství či zdravotnictví.

K 31. 12. 2021 byly v Ústeckém kraji zaevidovány 2 modré karty, přičemž v průběhu roku byly vydány 3 modré karty.

Cizinci zde dlouhodobě vykonávají práce, o které není ze strany občanů ČR zájem, nejčastěji z důvodů fyzické či časové náročnosti nebo pro nedostatečné finanční ohodnocení. Cizinci pracují především v profesích, kde přetrvává převis poptávky nad nabídkou, tj. v průmyslu, stavebnictví, zemědělství či zdravotnictví. Ze strany zaměstnavatelů padají nejčastěji argumenty o vyšší produktivitě práce, lepší pracovní morálce, ochotě práce přesčas, minimální absenci a neposlední řadě výši mzdy, kdy se manuálně zruční zahraniční pracovníci uplatňují v profesích s nízkou mzdovou hladinou, které nejsou pro tuzemské pracovníky vzhledem k výši nabízených nepojistných sociálních dávek „ekonomické“. U vysoce kvalifikovaných profesí potom nedostatek zájemců splňujících nezbytné kvalifikační předpoklady, dosaženou praxi nebo požadované znalosti či dovednosti.

5. Prognóza vývoje trhu práce na rok 2022

Situace na trhu práce může být i v roce 2022 ovlivňována případnými dalšími vlnami pandemie a s ní souvisejícími opatřeními v ČR i v okolních státech, zejména v SRN. Již na konci roku 2021 se však ukazovalo, že vliv pandemie na zaměstnanost se postupně snižuje a ekonomika se pozvolna vrací do normálu. Odhadnout, zda se ekonomika plně stabilizuje již během roku 2022 je však těžké. Do vývoje ekonomiky může také zásadním způsobem zasáhnout geopolitický vývoj, zejména krize na Ukrajině. Z dosavadního vývoje se dá předpokládat, že situace na trhu práce se bude v roce 2022 postupně stabilizovat. To by ve svém důsledku mohlo znamenat, že dojde k mírnému poklesu počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání a k nárůstu počtu nabízených volných pracovních míst.

Samozřejmě se bude Úřad práce ČR snažit, v rámci svých zákonných možností, připravovat pro zaměstnavatele nabídku kvalitních zaměstnanců, a to i s využitím projektů spolufinancovaných EU. Bohužel, veškerá snaha v některých případech naráží a bude narážet na velmi obtížné umístění některých uchazečů na trh práce, a to zejména kvůli kumulaci handicapů. Některé handicapy lze odstranit (vzdělání, praxe, dovednosti), některé nikoliv (zdravotní stav, sociální situace). Situaci navíc často komplikuje zadluženost klientů a hrozba exekuce v případě, že by měli příjem. Nicméně pracovníci Úřadu práce ČR budou dělat vše pro to, aby zaměstnavatele uspokojili v maximální možné míře.

Z hlediska skladby uchazečů o zaměstnání budou i nadále nejpostiženější skupinou lidé s kumulací handicapů (většinou nízké vzdělání + špatný zdravotní stav), kteří velice obtížně shánějí uplatnění na trhu práce. Stále problematickou bude i skupina dlouhodobě evidovaných uchazečů. Jejich situaci se Úřad práce ČR bude

snažit řešit v rámci nástrojů APZ. Pro řešení situace zdravotně postižených uchazečů budou účelně využívány možnosti pracovní rehabilitace. V rámci APZ budou určité i nadále patřit mezi nejžádanější nástroje veřejně prospěšné práce. Nástroje APZ budou v roce 2022 realizovány zejména prostřednictvím projektů spolufinancovaných z EU. Tyto prostředky umožní efektivní podporu uchazečů, kteří jsou bez pomoci státu velmi obtížně zaměstnatelní.

6. Realizace aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2021

6.1 Realizace jednotlivých nástrojů APZ v roce 2021

Realizace APZ probíhala s ohledem na aktuální epidemickou situaci a přijímaná dílčí opatření proti jejímu šíření v průběhu roku 2021. Od března 2021 došlo k navýšení finančních prostředků z národních zdrojů alokovaných na financování APZ, což umožnilo podporu vyššího počtu uchazečů o zaměstnání v rámci vybraných nástrojů APZ. Podpora ze strany Úřadu práce ČR probíhala standardním způsobem za využití klasických nástrojů APZ a projektů EU. Byla využíváno finančních prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím operačních programů a prostředků ze státního rozpočtu ČR. Realizace APZ byla zaměřena na cílové skupiny osob, které jsou nejvíce ohroženy na trhu práce. Jednalo se zejména o uchazeče o zaměstnání:

- vedené v evidenci nepřetržitě déle než 12 měsíců a zejména nad 24 měsíců,
- kterým je kvůli jejich zdravotnímu stavu, nízkému stupni vzdělání, věku (absolventi bez praxe, mladí do 30 let a osoby nad 50 let a výše) či péči o dítě nebo osobu blízkou věnována při zprostředkování zaměstnání zvýšená péče,
- jimž je třeba věnovat zvýšenou péči z jiného důvodu bránícího vstupu na volný trh práce. Za jiný závažný důvod je rovněž považováno ohrožení sociálním vyloučením z důvodu setrvávání v dlouhodobé nezaměstnanosti nebo evidence bezprostředně navazující na ukončení výkonu trestu odnětí svobody,
- kteří jsou osobami v hmotné nouzi, zejména pak osoby, které vykonávají nebo v nedávné době vykonávaly veřejnou službu podle ustanovení § 18a zákona č. 111/2016 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů,
- kteří budou vykonávat činnost Asistenta prevence kriminality, předáka (koordinátora) VPP či veřejné služby.

Při stanovení výše příspěvků a délky poskytování příspěvků vycházela Krajská pobočka v Ústí n. L. ze zákonů, vyhlášek a kritérií. Byla zohledňována aktuální situaci na trhu práce a kladen důraz na individuální přístup při zachování efektivnosti, účelnosti a hospodárnosti v poskytování veřejných prostředků.

Přehled APZ od počátku roku do 31. 12. 2021

Nástroj APZ	počet vytvořených míst	počet umístěných uchazečů / podpořených osob	z toho OZP
Pracovní místa podpořená v rámci APZ			
Veřejně prospěšné práce (VPP)	1 361	1 429	182
Veřejně prospěšné práce (VPP) - ESF (NIP)	153	174	18
Veřejně prospěšné práce (VPP) - ESF (RIP)	0	0	0
SÚPM - samostatně výdělečná činnost (SVČ)	45	45	3
SÚPM - samostatně výdělečná činnost (SVČ) - ESF (RIP)	0	0	0
Společensky účelná pracovní místa (SÚPM) zřízená	0	0	0
Společensky účelná pracovní místa (SÚPM) vyhrazená	124	119	22
Společensky účelná pracovní místa (SÚPM) - ESF (NIP)	344	311	45
Společensky účelná pracovní místa (SÚPM) - ESF (RIP)	530	501	36
SÚPM - ESF (RIP - Záruky pro mladé)	174	162	4
Zřízená pracovní místa pro OZP (bez SVČ)	28	84	84
Zřízená pracovní místa pro OZP - SVČ	0	0	0
Příspěvek na provoz CHPM, CHPM-SVČ	17	17	17
Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program	0	0	0
Překlenovací příspěvek	1	1	0
Příspěvek na zapracování	0	0	0
Příspěvek na zapracování - ESF (NIP)	0	0	0
Příspěvek na zapracování - ESF (RIP)	0	0	0
Poradenství (RIP)	0	0	0
Sdílené zprostředkování	18	18	5
Práce na zkoušku	0	0	0
Práce na zkoušku - ESF (NIP)	47	40	9
Práce na zkoušku - ESF (RIP)	47	38	0
Příspěvek na dojíždku	78	78	13
Vytvořená pracovní místa (NIP)	318	287	19
Rekvalifikace uchazečů/záměcnů o zaměstnání			
Zvolená rekvalifikace	1	1	0
Zvolená rekvalifikace - ESF (NIP)	483	483	45
Zvolená rekvalifikace - ESF (RIP)	36	36	3
Rekvalifikace	1	1	1
Rekvalifikace - ESF (NIP)	0	0	0
Rekvalifikace - ESF (RIP)	0	0	0
Rekvalifikace - ESF (GP)	3	3	3
Celkem APZ	3 809	3 828	509

Z pohledu počtu podpořených a umístěných uchazečů o zaměstnání na trh práce, ale i z pohledu vynaložených finančních prostředků na realizaci APZ, došlo v roce 2021 k zastavení propadu z minulých let, a to zejména díky navýšení finančních prostředků určených na podporu APZ z národních zdrojů. V průběhu roku 2021 bylo v rámci nástrojů APZ podpořeno 3 828 uchazečů o zaměstnání, což znamená meziroční nárůst o 1 102 osob (rok 2020 = 2 726 UoZ). Celkové výdaje na APZ za Ústecký kraj činily ve sledovaném roce 403,9 mil. Kč, což je meziročně o 194,7 mil. Kč více (rok 2020 = 209,2 mil. Kč). Samostatnou kapitolou jsou vynaložené finanční prostředky v rámci cíleného programu Antivirus, kdy bylo v roce 2021 vyplaceno více než 842,6 mil. Kč.

Veřejně prospěšné práce (VPP)

Veřejně prospěšné práce, které využívají především města, obce a jimi zřizované subjekty, jsou zaměřeny na podporu zaměstnání a zvýšení zaměstnatelnosti uchazečů o zaměstnání, kterým je věnována zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání z důvodů jejich problémů s pracovním uplatněním. Tyto problémy jsou většinou kumulovány do několika oblastí, zejména žádná nebo nízká kvalifikace, dlouhodobá nezaměstnanost, vyšší věk, zdravotní omezení, dopravní obslužnost apod. Hlavním přínosem pro uchazeče bylo zejména udržení a obnovení základních návyků, motivace a aktivizace k práci. Dále pak získání zaměstnání v místě bydliště, což vyhovuje uchazečům také z ekonomického hlediska. VPP se realizují formou příspěvku na mzdové náklady zaměstnavatele (včetně odvodů) při vytváření časově omezených pracovních příležitostí, spočívajících zejména v údržbě veřejného prostranství, úklidu, údržbě veřejných budov, komunikací, lesů a zimní údržbě. VPP jsou tradičním a dlouholetým nástrojem APZ, při jehož realizování jsou sledovány objektivní faktory, mezi něž patří především katastr obce (velikou rozlohou obce, a to včetně přidružených obcí, lesních ploch apod.), počet ekonomicky aktivních obyvatel, počet uchazečů o zaměstnání z dané obce aktuálně vedených v evidenci Úřadu práce ČR a především aktuální finanční situace (rozpočet APZ), která se může meziročně významně lišit. Dalšími faktory, které mohou sehrát při rozhodování roli, jsou rozdíly mezi horskou, průmyslovou a zemědělskou oblastí okresu, vzdálenost od okresního města či spádového města mikroregionu (dopravní obslužnost), dlouhodobé sledování počtu běžně poptávaných VPP a také nenadálé situace, které mohou výrazně ovlivnit přechodně zvýšenou potřebu veřejně prospěšných pracovníků (např. povodně, sněhová kalamita).

V roce 2021 došlo ke zvýšení čerpání na VPP, což napomohlo tomu, že zůstávají nejvyužívanějším nástrojem APZ. Pro rok 2021 byly výše měsíčního příspěvku v Ústeckém kraji stanoveny na 15 000,- (16 000,- koordinátor VPP a 16 500,- asistent prevence kriminality), tudíž ve stejné výši jako v předchozích letech. Celkem

bylo v kraji od počátku roku zařazeno na VPP 1 603 uchazečů o zaměstnání (rok 2020 = 1 259 UoZ) a vynaloženo bylo téměř 192,5 mil. Kč (rok 2020 = 158,3 mil. Kč) z národní APZ i prostředků ESF. V roce 2021 přetrvával problém s přeobsazením uvolněných pozic kvůli nedostatku vhodných uchazečů. Počet zřízených míst ovlivnila také nepříznivá epidemiologická situace a nejistota dalšího vývoje. Pro rok 2022 dochází k navýšení měsíčního příspěvku na 16 000,- (16 500,- koordinátor VPP a 17 000,- asistent prevence kriminality).

Společensky účelná pracovní místa vyhrazená u zaměstnavatele (SÚPM vyhrazené)

Vyhrazená společensky účelná pracovní místa přispívají k dlouhodobějšímu pracovnímu uplatnění uchazečů o zaměstnání s handicapem na trhu práce (např. nedostatek praktických zkušeností, návrat žen na trh práce po mateřské a rodičovské dovolené, osoby starší 50 let, osoby s neuplatnitelnou kvalifikací na trhu práce, osoby po návratu z výkonu trestu odnětí svobody apod.), kterým nelze v současné době zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem. Hlavním cílem tohoto nástroje je zamezit dlouhodobé nezaměstnanosti, a tím i případnému sociálnímu vyloučení, závislosti na sociálních dávkách a snížení životní úrovně. Podpora je zaměřena na úhradu mzdových nákladů zaměstnavatele (včetně odvodů) při vyhrazení specifického pracovního místa pro daného uchazeče o zaměstnání. SÚPM byly podporovány výhradně rizikové skupiny osob, zejména pak osoby dlouhodobě nezaměstnané, tj. s délkou evidence delší než 12 měsíců.

V roce 2021 byly dohody na SÚPM vyhrazená uzavírány na dobu max. 6 měsíců, pouze ve výjimečných případech (zejména u uchazečů s kumulací znevýhodnění) na 12 měsíců. Maximální výši příspěvků v závislosti na charakteristice podpořeného uchazeče (délka evidence, věk, osoba se ZP, absolvent) se v roce 2021 pohybovala mezi 13 000,- až 24 000,-. Celkem bylo v roce 2021 podpořeno 1 093 uchazečů o zaměstnání (rok 2020 = 775 UoZ), a to prostřednictvím národní APZ i projektů ESF (NIP, RIP).

Uchazeči o zaměstnání	evidence 3 až 24 měsíců	evidence nad 24 měsíců
uchazeč jinde neuvedený	13 000 Kč	15 000 Kč
věk nad 50 let	15 000 Kč	18 000 Kč
věk nad 55 let	18 000 Kč	24 000 Kč
věk do 30 let	15 000 Kč	18 000 Kč
absolvent do 25 let a absolvent VŠ do 30 let	18 000 Kč	20 000 Kč
osoba se ZP	15 000 Kč	18 000 Kč

Společensky účelná pracovní místa zřízená zaměstnavatelem (SÚPM zřízená)

Jedná se o příspěvek na nově zřizovaná pracovní místa. Při stanovení výše finančních prostředků byly určující plánované náklady na zřízení nových pracovních míst. Max. výše příspěvku je stanovena na 80 tis. Kč při udržitelnosti pracovního místa po dobu 24 měsíců. O tento příspěvek projevují zaměstnavatelé opakovaně pouze minimální zájem a v roce 2021 nebylo zřízeno žádné SÚPM, stejně jako v přechozích letech. Dlouhodobě je využívanějším nástrojem příspěvek na částečnou úhradu mzdových nákladů na SÚPM vyhrazené.

Společensky účelná pracovní místa zřízena uchazečem o zaměstnání za účelem výkonu samostatně výdělečné činnosti (SÚPM-SVČ)

Nástroj SÚPM-SVČ pomáhá klientům, kterým se dlouhodobě nedaří nalézt vhodné zaměstnání. Prostřednictvím tohoto nástroje mají možnost seberealizace v podnikání s podporou Úřadu práce ČR, kterým jim na zahájení výkonu samostatné výdělečné činnosti poskytne příspěvek do max. výše 80 tis. Kč. Klient se v dohodě zavazuje k výkonu podpořené SVČ po dobu 12 měsíců, přičemž většina klientů pokračuje v podnikání i nad rámec tohoto závazku.

Nejčastěji podporovanými obory činností prostřednictvím SÚPM-SVČ byly ke konci roku osobní služby (pedikúra/manikúra, masérství a rekondiční služby, kosmetika, kadeřnictví), stavebnictví (přípravné a dokončovací práce, zednické a stavební práce, tesařství a pokrývačství), poradenská a konzultační činnost, klempířství, oprava a údržba karosérií a vozidel, zprostředkování obchodu a služeb (velkoobchod i maloobchod), správa a údržba nemovitostí, výroba textilních výrobků a oděvů, poskytování služeb pro zemědělství, zahradnictví rybníkářství, lesnictví a myslivost. V roce 2021 bylo podpořeno celkem 45 začínajících OSVČ (rok 2020 = 25 OSVČ), všichni v rámci podpory národní APZ.

Na všechny nástroje v rámci podpory SÚPM dohromady (SÚPM zřízená i vyhrazená vč. SVČ) bylo v roce 2021 vynaloženo prostřednictvím nástrojů ESF (NIP, RIP) celkem 64,8 mil. Kč. Další 8,4 mil. Kč bylo financováno z národní APZ.

Podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Chráněná pracovní místa (dále i CHPM) mají dlouhodobě setrvalé zastoupení v rámci APZ. Je to dáno specifickým charakterem, který se zaměřuje na podporu zdravotně handicapovaných osob. Faktory, které brání zařadit do pracovního procesu větší počet nezaměstnaných, je na jedné straně omezená poptávka zaměstnavatelů po pracovní síle se zdravotním handicapem, nízká mzdová úroveň těchto míst, na straně druhé nevhodná nabídka disponibilní pracovní síly, jež by odpovídala požadavkům zaměstnavatelů (tzv. negativní pracovní rekomandace).

Na základě ustanovení § 75 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti je poskytován příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se ZP, který je možné poskytovat

zaměstnavatelům na chráněném i volném trhu práce. V roce 2021 bylo možno poskytnout příspěvek až do výše 100 000,- na 1 CHPM. Celkem bylo během roku podpořeno 84 osob se ZP (rok 2020 = 40 osob) prostřednictvím národní APZ.

Podle § 76 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti je poskytován příspěvek na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáváním osob se ZP. Max. výše příspěvku byla pro rok 2021 stanovena na 48 000,-, přičemž celkem bylo podpořeno 17 osob se ZP (rok 2020 = 14 osob) prostřednictvím národní APZ.

Od začátku roku 2021 bylo v rámci nástrojů APZ určených na podporu zaměstnávání osob se ZP (bez § 78a) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti) dohromady podpořeno 101 osob se ZP (rok 2020 = 54 osob) a vyplacená částka přesáhla 1,2 mil Kč (rok 2020 = 1,1 mil Kč).

V roce 2018 vstoupily v platnost legislativní změny v systému podpory zaměstnávání osob se ZP. Novela zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti zavedla pojem „chráněný trh práce“, který zahrnuje zaměstnavatele zaměstnávající více než 50 % osob se ZP z celkového počtu svých zaměstnanců. S těmito zaměstnavateli Úřad práce ČR uzavírá dohodu o uznání za zaměstnavatele na chráněném trhu práce dle ustanovení § 78, která je podmínkou pro poskytnutí příspěvku dle § 78a).

Příspěvkem na podporu zaměstnávání osob se ZP na chráněném trhu práce dle § 78a) jsou nahrazovány skutečně vynaložené prostředky na mzdy nebo platy ve výši 75 % nákladů u zaměstnanců v pracovním poměru, kteří jsou osobami se ZP, vč. pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu zaměstnance, nejvýše však 13 600,- u osob se ZP a 5 000,- u osob zdravotně znevýhodněných. V průběhu roku 2021 (IV. Q. 2020 - III. Q. 2021) bylo v rámci podpory zaměstnávání osob se ZP vyplaceno celkem 648,8 mil. Kč. Uvedená částka není součástí výdajů uhrazených v rámci národní APZ.

Regionální mobilita - příspěvek na dojížděku

Cílem nástroje je podpořit uchazeče o zaměstnání, kteří se v rámci svého uplatnění na trhu práce rozhodnou dojíždět za prací. Nástroj se zaměřuje na uchazeče o zaměstnání evidované na úřadu práce déle než 5 měsíců, uchazeče nebo zájemce o zaměstnání, jejichž aktuální pracovní poměr skončil v důsledku hromadného propouštění a na uchazeče, kterým je věnována zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání.

Příspěvek byl ve sledovaném období zpravidla poskytován na dobu 6 měsíců, přičemž výše příspěvku je taxativně stanovena v rozmezí 1 000,- až 3 500,- s ohledem na dojezdovou vzdálenost. V Ústeckém kraji se během roku 2021 nejčastěji jednalo o operátory výroby, výrobní či montážní dělníky, administrativní pracovníky, přičemž skladba podporovaných osob se dlouhodobě příliš nemění. Celkem bylo podpořeno 78 uchazečů o zaměstnání (rok 2020 = 69 UoZ). Mezi

důvody zamítnutí žádosti nejčastěji patří nesplnění některé z podmínek dohody (nedoložení pracovní smlouvy, nedoložení zřízení BÚ, nedoložení povinných příloh, dluh vůči státu (splatný nedoplatek vůči FÚ, CÚ, OSSZ, VZP), místo výkonu práce shodné s bydlištěm, více adres pobytu, krátká/neurčitá dojezdová vzdálenost, opakovaný pracovní poměr u téhož zaměstnavatele, pracovní poměr na dobu kratší 6 měsíců či žadatel nespadá do žádné z cílových skupin uchazečů o zaměstnání podporovaných příspěvkem na dojížděku.

Cílený program Antivirus (CP Antivirus)

Nově realizovaným nástrojem APZ se na jaře 2020 stal cílený program Antivirus určený na refundaci mzdových nákladů zaměstnanců, vč. pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, u zaměstnavatelů postižených dopady koronaviru. Pravidla, za jakých zaměstnavatel dosáhne na uvedenou podporu, jsou taxativně určena. Příspěvek v rámci cíleného programu je vyplácen měsíčně na základě předloženého vyúčtování zaměstnavatelem.

Od spuštění cíleného programu Antivirus do současnosti přijal Úřad práce ČR v Ústeckém kraji celkem 3 921 žádostí o poskytnutí příspěvku na náhradu mzdy. Se zaměstnavateli uzavřel celkem 3 920 dohod (99,9 % z přijatých žádostí), vyplatil 2,2 mld. Kč (99 % z uzavřených dohod), z toho 842,6 mil. Kč v roce 2021, a podpořil 234 023 zaměstnanců. Ke konci roku 2021 bylo možné čerpat podporu nejen v rámci CP Antivirus A (z důvodu umístění zaměstnanců do karantény), ale opětovně také v rámci CP Antivirus B (z důvodu dočasného omezení výroby či odbytu), která byla v období měsíců května až října 2021 pozastavena.

6.2 Rekvalifikace (RK zabezpečované ÚP ČR, zvolené, zaměstnanecké), poradenství a pracovní rehabilitace

Rekvalifikace

V roce 2021 realizovala Krajská pobočka v Ústí n. L. rekvalifikace v rámci národních individuálních projektů (NIP) „Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II“, „Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání“ „Outplacement“, aj. a regionálních individuálních projektů (RIP) „Flexibilně do práce v Ústeckém kraji“, „Společně to dokážeme v Ústeckém kraji“, atd. Rovněž se rekvalifikace konaly formou specializovaného rekvalifikačního kurzu v pracovní rehabilitaci. Celkem 2 rekvalifikační kurzy „Pracovník v sociálních službách“ proběhly v rámci projektu č. CZ.03.3.X/0.0/0.0/17_082/0015504 - Vývoj a pilotní ověření konceptu "Pracovně rehabilitačního střediska" a jeden kurz „Tvorba www stránek“ zabezpečilo kontaktní pracoviště v Chomutově. Všichni 3 účastníci dokončili kurzy úspěšně v roce 2021.

Celkové počty rekvalifikací za sledované období byly částečně ovlivněny mimořádnými opatřeními Ministerstva zdravotnictví ČR vydávanými v souvislosti s nepříznivou pandemickou situací.

Struktura účastníků zvolených rekvalifikací

Účastníci rekvalifikací	celkem v RK	zahájení v roce 2021	ukončené		pokračují do dalšího roku
			celkem	z toho úspěšně	
celkem	552	521	488	456	28
z toho ženy	178	175	165	155	3
NIP	515	483	464	432	28
RIP	36	37	23	23	0
GP	0	0	0	0	0
uchazeči o zam.	515	485	457	429	25
zájemci o zam.	37	36	31	27	3
osoby se ZP	49	48	44	44	2

V roce 2021 probíhaly zejména zvolené rekvalifikace dle § 109a zákona o zaměstnanosti. Celkem v nich bylo 552 účastníků, meziročně tak jejich počet vzrostl o 188 osob. Největší zájem měli uchazeči a zájemci o zaměstnání o rekvalifikace: rozšíření řidičského oprávnění na skupinu C a profesní průkaz, rozšíření řidičského oprávnění na skupinu D a profesní průkaz, svařování kovů (evropské i státní normy) a jiné odborné průkazy. Hlavním kritériem při schvalování zájmů o zvolenou rekvalifikaci byla návaznost na umístění na trhu práce, tj. nástup do zaměstnání nebo zahájení SVČ po absolvování rekvalifikace.

Struktura účastníků profesních rekvalifikací

Účastníci rekvalifikací	celkem v RK	zahájení v roce 2021	ukončené		pokračují do dalšího roku
			celkem	z toho úspěšně	
celkem	69	64	66	63	1
z toho ženy	51	48	48	47	1
NIP	63	58	62	59	1
RIP	6	6	4	4	0
GP	0	0	0	0	0
uchazeči o zam.	67	62	64	61	1
zájemci o zam.	2	2	2	2	0
osoby se ZP	14	14	14	14	0

Osob v rekvalifikacích směřujících ke zkoušce z profesní kvalifikace bylo v roce 2021 celkem 69, což je obdobný počet jako v roce 2020. Mezi nejčastěji žádané patřily rekvalifikace „Strážný (PK 68-008-E)“, „Chůva pro děti do zahájení povinné školní

docházky (PK 69-017-M)“ a rekvalifikace v oblasti osobních služeb, např. „Kosmetička (PK 69-030-M)“, „Manikérka a nehtová designérka (PK 69-024-H)“ nebo „Pedikérka a nehtová designérka (PK 69-025-H)“.

Zaměstnanecké rekvalifikace nebyly v roce 2021 realizovány. Zaměstnavatelům je spíše doporučován projekt POVEZ II („Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II“), v jehož rámci je umožněno získat nejen příspěvek na vzdělávání svých zaměstnanců, ale rovněž refundaci jejich mezd po dobu školení.

Poradenství

Poradenství uchazečům a zájemcům o zaměstnání zabezpečovala kontaktní pracoviště ÚP ČR v roce 2021 na základě § 105 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti interně formou skupinového nebo individuálního poradenství a poradenských programů. Cílem těchto aktivit byl zejména rozvoj schopností a podpora efektivního vyhledávání zaměstnání účastníků se zaměřením na jejich aktivaci a motivaci, orientaci na trhu práce, poskytnutí základních informací z oblasti pracovně právních vztahů a finanční gramotnosti, zpracování osobní dokumentace, využití výpočetní techniky a internetu při hledání zaměstnání apod.

Po dobu platnosti mimořádných opatření a z nich plynoucího omezení osobních kontaktů s uchazeči a zájemci o zaměstnání probíhalo poradenství především distanční formou, a to převážně telefonicky, případně e-mailem. Rovněž byly pro práci s uchazeči a zájemci o zaměstnání využity programy a služby typu Skype, MS Teams, Google Meet atd. Tyto služby poradkyně úřadu práce rovněž využívaly v rámci poradenství pro žáky a studenty základních a středních škol. Ve spolupráci s Okresní hospodářskou komorou kontaktní pracoviště ÚP ČR v Mostě realizovalo od 8. 6. do 31. 10. 2021 již 5. ročník Regionálního veletrhu pracovních příležitostí. I tato akce proběhla v on-line prostoru.

Na kontaktním pracovišti ÚP ČR v Teplicích byla v roce 2021 zahájena realizace revitalizačního programu „COVID BLOK“ pro uchazeče o zaměstnání postižené ztrátou zaměstnání v období pandemie onemocnění Covid-19, tj. od 3/2020 po současnost. Cílem programu je poskytnutí informací o právech a povinnostech uchazeče o zaměstnání, službách nabízených Oddělením poradenství a dalšího vzdělávání (poradenství k tvorbě životopisu, rekvalifikaci, volbě i změně povolání, poradenství pro OZP). Dále o službách nabízených v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, o projektech ESF (Flexibilně do práce v Ústeckém kraji apod.), rovněž o dávkách hmotné nouze a státní sociální podpory a dávkách pro osoby se zdravotním postižením. Klientům o těchto možnostech přednáší dané oddělení ÚP ČR. Poradce OZP prezentuje dávky pro osoby se ZP, o možnosti spolupráce v rámci pracovní rehabilitace a programu HOPE.

Pracovní rehabilitace

Pracovní rehabilitace je Úřadem práce ČR realizována na základě § 69 až § 74 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Je zabezpečována místně příslušnou krajskou pobočkou podle bydliště osoby se ZP ve spolupráci s dalšími subjekty. Realizuje se na základě podané žádosti osobou, která má právo o pracovní rehabilitaci požádat, a na základě individuálního plánu pracovní rehabilitace, který byl sestavován společně s účastníkem pracovní rehabilitace. Individuální plán pracovní rehabilitace obsahuje mimo jiné i jednotlivé formy pracovní rehabilitace (specifikace zakázky), ke kterým se vyjadřuje odborná pracovní skupina. Odborná pracovní skupina by měla mít přítom na zřeteli schopnosti, dovednosti, možnosti a především zdravotní stav žadatele. Při sestavování individuálního plánu pracovní rehabilitace uplatňuje individuální přístup a individuální plánování. Při výběru vhodné formy pracovní rehabilitace se využívá síť ergodiagnostických center v Ústeckém kraji. Ergodiagnostika je proces vyšetření pracovního potenciálu člověka s disabilitou. Jde o metodu, při které se používají vyšetření a testovací metody. Velmi úzce propojuje práci lékařů, psychologa, odborných zdravotnických pracovníků. Někteří žadatelé v průběhu přípravy vhodné formy pracovní rehabilitace získali zaměstnání či požádali o ukončení pracovní rehabilitace ještě před uzavřením individuálního plánu pracovní rehabilitace. Na kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR pravidelně probíhala skupinová i individuální poradenství k pracovní rehabilitaci, nebo interní skupinové poradenství JOB CLUB HELP, které je určené pro osoby se ZP.

V roce 2021 z důvodu celosvětové pandemie, nouzového stavu a opatření vlády ČR nebyly realizovány poradenské programy pro osoby se ZP. Celkem bylo v Ústeckém kraji za sledované období podáno 24 žádostí o pracovní rehabilitaci, 17 klientů uzavřelo individuální plán pracovní rehabilitace. Realizovala se 1x ergodiagnostika, 19x poradenství ke zprostředkování zaměstnání, 1x specializovaný rekvalifikační kurz a další formy poradenství (pro změnu zaměstnání, pro volbu rekvalifikace, pro výběr nástrojů APZ). V průběhu roku byly ukončeny 2 individuální plány pracovní rehabilitace uzavřené v průběhu let 2018 až 2019 a 5 individuálních plánů pracovní rehabilitace uzavřených v letošním roce. Další aktivity a výběr vhodných forem pracovní rehabilitace přecházejí do roku 2022. Oproti roku 2020 došlo k navýšení počtu podaných žádostí o pracovní rehabilitaci. I přes nepříznivé pandemické podmínky se podařilo poradcům OZP v Ústeckém kraji v průběhu roku 2021 umístit na trh práce celkem 431 osob se ZP v porovnání s předchozími lety (rok 2020 = 234 OZP, rok 2019 = 242 OZP).

6.3 Projekty ESF

V průběhu roku 2021 bylo Úřadem práce ČR realizována řada projektů z Operačního programu Zaměstnanost. Tři z nich měly regionální charakter a byly realizovány pouze v Ústeckém kraji jako regionální individuální projekty (RIP). Zbývající projekty byly realizovány napříč celou ČR jako národní individuální projekty (NIP).

Flexibilně do práce v Ústeckém kraji

Realizace projektu začala v lednu 2016 a je plánována do června 2022, avšak je připravováno prodloužení projektu do dubna 2023. Projekt je zaměřen na uchazeče a zájemce o zaměstnání v Ústeckém kraji, kteří pečují o dítě do 15 let věku nebo osobu blízkou, nejčastěji seniory či osoby se ZP. Pomáhá účastníkům odstraňovat překážky, které jim brání v návratu do práce. Řeší zejména problematiku sladění rodinného a pracovního života formou podpory flexibilních pracovních míst jako jsou např. zkrácené úvazky, pružná pracovní doba nebo práce z domova.

V roce 2021 podpořil projekt svými aktivitami téměř 600 nově zapojených osob. Díky projektu se podařilo zaměstnat téměř 400 účastníků. Za celou dobu realizace projekt podpořil více než 3 100 osob a dalším zájemcům je ještě připraven pomoci.

Společně to dokážeme v Ústeckém kraji

Projekt je realizován v období od dubna 2016 do června 2022, přičemž je plánováno prodloužení do dubna 2023. Projekt řeší problematiku dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů s nízkou kvalifikací, kteří trpí sociálním vyloučením, nebo jim sociální vyloučení hrozí. Hlavním cílem projektu je pomoci účastníkům s umístěním na trhu práce např. formou zprostředkovaného zaměstnání. V průběhu realizace projektu vznikla informačně poradenská centra přímo v sociálně vyloučených lokalitách Ústeckého kraje, ve kterých působí pracovníci projektu. Ti poskytují účastníkům intenzivní poradenství, motivační aktivity, rekvalifikace a rozsáhlou podporu při zprostředkování vhodného zaměstnání.

V roce 2021 podpořil projekt svými aktivitami 369 osob, z nichž přibližně 210 získalo zaměstnání. Od začátku realizace projekt pomohl přes 2 800 osobám a několika stovkám dalších by měl ještě pomoci.

Záruky pro mladé v Ústeckém kraji

Realizace projektu začala v lednu 2019 a ukončení je plánováno v dubnu 2023. Projekt je zaměřen na zvýšení zaměstnanosti specifické věkové skupiny mladých osob do 29 let věku (včetně), kterým prostřednictvím aktivit poskytne odborné dovednosti a znalosti pro výkon konkrétní profese formou praxe u zaměstnavatelů. Projekt individuálně a komplexně přistupuje ke každému účastníkovi, čímž doplňuje

stávající APZ. Účastníkům projektu je kromě poradenských činností, rekvalifikačních kurzů či pomoci k návratu do vzdělávání, nabízena také možnost absolvování Odborné praxe (vyhrazená SÚPM). Na základě zkušeností s touto cílovou skupinou jsou aktivity rozšířeny o krátkodobou pracovní příležitost (Práci na zkoušku), jejímž účelem je zjistit připravenost cílové skupiny k nástupu na pracovní místo se mzdovým příspěvkem.

V roce 2021 podpořil projekt více než 350 osob, z nichž téměř polovina získala zaměstnání. Od začátku realizace pak projekt pomohl svými aktivitami téměř 1 100 mladým lidem z celého Ústeckého kraje.

Outplacement

Národní projekt, který navázal v polovině roku 2020 na projekt „Outplacement v Ústeckém kraji“, si klade za cíl reagovat na změny na trhu práce. Pomáhá propouštěným zaměstnancům najít si novou práci ještě před ukončením původního zaměstnání. Na rozdíl od většiny projektů je proto primárně zaměřen na zájemce o zaměstnání, kteří v blízké době přijdou o práci. Těmto zaměstnancům se poradci projektu snaží zjednodušit a zkrátit přechod k novým zaměstnavatelům. Účastníci mohou využít nástroje pro získání nebo zvýšení své kvalifikace a zlepšit tak své uplatnění na trhu práce.

V roce 2021 projekt svými aktivitami podpořil 429 osob ohrožených ztrátou zaměstnání (od zahájení realizace projektu bylo podpořeno celkem 568 osob). Více než 280 účastníků projektu nastoupilo do nového zaměstnání, které bylo projektem mzdově podpořeno. Dalším 90 klientům se podařilo zprostředkovat nové pracovní uplatnění bez mzdové podpory. Celkem 17 účastníků projektu v roce 2021 dokončilo kurzy zvolené rekvalifikace a díky tomu se zlepšilo jejich postavení na trhu práce.

Podpora forem flexibilního zaměstnávání (FLEXI)

Přímá realizace projektu začala v polovině roku 2021 a je plánovaná do června 2023. Cílem projektu je vytvořit vyšší soulad mezi rodinným (soukromým) a pracovním životem a usnadnit vstup či udržení se na trhu práce. Projekt vychází vstříc osobám, které se z různých důvodů nemohou nechat zaměstnat na plný úvazek. Těmto osobám projekt nabízí flexibilní formy zaměstnání v podobě sdílených pracovních míst, generačního tandemu či příspěvku na zapracování.

Od zahájení projektu vstoupilo do projektu 101 uchazečů o zaměstnání, kterým bylo poskytnuto 240 individuálních poradenství, 31 účastníků projektu bylo zařazeno na některou z forem finančně podporovaného zaměstnání, z toho 14 osob na vyhrazené SÚPM (z toho 13x na zkrácený úvazek) a 17 osob na sdílené pracovní místo. Dále bylo 7 účastníkům projektu nalezeno pracovní uplatnění bez mzdového příspěvku. Postupně by se do projektu mělo zapojit až 384 účastníků.

Iniciativa na podporu mladých uchazečů o zaměstnání

Přímá práce s klienty začala v srpnu 2020. Projekt má za cíl aktivizovat a pracovníě mobilizovat obtížně zaměstnatelné osoby na trhu práce, a to osoby mladší 30 let s kumulací znevýhodnění ovlivňujících jejich schopnost uplatnit se na trhu práce. Jako nástroje pomoci těmto mladým lidem bylo možné využít poradenství ve skupinové i individuální formě, širokou nabídku rekvalifikací či zprostředkování nedotovaného i dotovaného zaměstnání (odborné praxe nebo práce na zkoušku).

V průběhu roku 2021 vstoupilo do projektu 174 uchazečů o zaměstnání (celkem od začátku projektu 290 osob), 115 osob bylo zařazeno na klíčovou aktivitu „Odborná praxe“, 29 osob na „Práci na zkoušku“ a 49 osobám se v průběhu roku podařilo zprostředkovat nedotované zaměstnání, 2 účastnice projektu úspěšně absolvovaly zvolenou rekvalifikaci a další 2 osoby získaly podporu v rámci aktivity „Návrat do vzdělávání“. Přidělená projektová alokace již byla zazávazkována, proto do projektu již nevstupují noví účastníci, ani nejsou uzavírány další závazky.

Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání (PDU)

Realizace projektu probíhá od ledna 2019 a aktuálně byl prodloužen do prosince 2023. Projekt je primárně zaměřen na pomoc osobám dlouhodobě nezaměstnaným nebo ohroženým dlouhodobou nezaměstnaností z důvodu kumulace znevýhodnění a hendikepů. Kromě různých forem poradenství a nabídky rekvalifikací lze účastníkům tohoto projektu nabídnout pro upevnění pracovních návyků krátkodobé zaměstnání např. formou „Práce na zkoušku“ (dále i PnZ) či zprostředkování dotovaného zaměstnání ve prostřednictvím veřejně prospěšných prací, společensky účelných pracovních míst a nově také příspěvkem na zapracování.

V roce 2021 vstoupilo do projektu téměř 400 osob, kterým byl bezprostředně po vstupu poskytnut poradenský pohovor a případně další individuální nebo skupinové poradenství. Celkem 18 účastníků ukončilo úspěšně rekvalifikační kurz, 32 osobám se podařilo zprostředkovat nedotované zaměstnání a některou z forem dotovaného zaměstnání bylo podpořeno 326 uchazečů (164x SÚPM, 147x VPP, 35 PnZ).

Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II (POVEZ II)

Realizace projektu začala v prosinci 2015 a je plánována do prosince 2022. Projekt je zaměřen na podporu zaměstnavatelů (nestátních neziskových organizací) a OSVČ při školení či rekvalifikaci stávajících či přijímaných zaměstnanců. Zaměstnavatelé mohou ve prospěch zvyšování odborného růstu a rozšíření kvalifikace zaměstnanců čerpat příspěvek na vzdělávací aktivitu a mzdové náklady zaměstnanců po dobu jejich účasti na vzdělávací aktivitě. V roce 2021 byl stále patrný vliv epidemie na čerpání v projektu, kdy bylo celkem generováno 275 přijatých žádostí a uzavřeno 186 dohod (rok 2020 = 237 žádostí/180 dohod, rok 2019 = 362 žádostí/245 dohod).

Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II (VDTP II)

Realizace projektu začala v lednu 2016 a ukončení je plánováno v červnu 2023. Projekt je zaměřen na problematiku neodpovídající kvalifikace uchazečů a zájemců o zaměstnání evidovaných na Úřadu práce ČR potřebám trhu práce. Hlavním cílem je zabezpečit, aby kvalifikace zájemců a uchazečů o zaměstnání co nejvíce odpovídala současným potřebám zaměstnavatelů. Projekt pomáhá lidem zvýšit šance a otevřít možnosti k uplatnění na trhu práce nalezením nového zaměstnání, či změnu zaměstnání tím, že jim poskytne doplnění kvalifikačních či osobnostních předpokladů formou poradenství a zabezpečovaných či zvolených rekvalifikačních kurzů. Pro podporu uchazečů o zaměstnání zapojených do zabezpečovaných rekvalifikací či poradenství, nabízí projekt doprovodná opatření formou úhrady cestovního a lékařských prohlídek během účasti na těchto aktivitách.

V rámci projektu se nám daří plnit sledované indikátory, tj. celkový počet účastníků zařazený do projektu a počet účastníků, kteří po absolvování aktivit projektu získali kvalifikaci. I přes nepříznivou epidemickou situaci bylo v roce 2021 v Ústeckém kraji podpořeno 426 uchazečů a zájemců o zaměstnání, z toho 399 účastníků získalo novou kvalifikaci a 253 osobám pomohla účast v projektu k nástupu do pracovního poměru či zahájení samostatně výdělečné činnosti po úspěšném absolvování aktivit.

Efektivní služby zaměstnanosti (EFES)

Realizace projektu je plánována od února 2016 do června 2023. Hlavním cílem projektu je zefektivnit poskytované služby klientům formou zajištění kvalitního zázemí a podmínek zaměstnancům Úřadu práce ČR (materiálně-technické vybavení, školení, informovanost o realizaci aktivit, prohlubování spolupráce s lokálními partnery) a zkvalitnění a posílení přenosu informací a služeb směrem ke klientům a pracovníkům Úřadu práce ČR. Dále pak implementace vytvořených metodických postupů v oblasti poradenství směrem k zaměstnavatelům, uchazečům a zájemcům o zaměstnání s cílem zvýšení efektivity a účinnosti služeb zaměstnanosti. V Ústeckém kraji působí celkem 23 členů realizačního týmu na různých pozicích (administrátor, metodik, specialista monitoringu nebo ESF, poradce INFOcentra).

V období let 2016 až 2021 bylo při Krajské pobočce v Ústí n. L. v rámci zvyšování kompetencí zaměstnanců Úřadu práce ČR podpořeno 1 186 osob prostřednictvím 403 realizovaných kazuistických seminářů. Od roku 2018 se realizují vzdělávací kurzy EFES, přičemž v Ústeckém kraji bylo do konce roku 2021 celkově realizováno 27 kurzů. V září 2021 byla zahájena na kontaktním pracovišti v Chomutově pilotáž Komplexního programu podpory uchazeče o zaměstnání se zájmem o podnikání, který byl v rámci projektu vytvořen.

Evropské služby zaměstnanosti ČR II (EURES ČR II)

Realizace projektu je plánována v období února 2016 až prosince 2022. Základním úkolem projektu je poskytovat služby užitečné pracujícím, uchazečům a zájemcům o práci i zaměstnavatelům, kteří mají zájem využívat práva volného pohybu osob. Poskytování služeb EURES je umožněno dvěma základními cestami: na jedné straně to jsou databáze přístupné na Evropském portále pracovní mobility, na straně druhé to jsou informační a poradenské služby nabízené poradci a kontaktními pracovníky EURES v jednotlivých členských státech sítě EURES. V ČR jsou EURES poradci metodicky řízeni Národní koordinační kanceláří, která sídlí na Generálním ředitelství Úřadu práce ČR. Jedná se o vyškolené specialisty, kteří jsou schopni poskytnout informace související se zaměstnáním v jiné členské zemi sítě EURES. Ve složitějších případech mohou zajistit informace z tuzemských a zahraničních zdrojů, případně předat kontakt na další kompetentní instituce.

Podpora informačních a poradenských středisek Úřadu práce ČR (PIPS)

Realizace projektu začala v lednu 2017 a ukončení je plánováno v prosinci 2022. Cílem projektu je zvýšit kapacitu, komplexnost a kvalitu služeb poskytovaných institucemi veřejných služeb zaměstnanosti prostřednictvím dosažení cílového stavu 91 funkčních, vybavených informačních a poradenských středisek, a to personálním, edukačním, prezentačním i diagnostickým zázemím. Dalším cílem projektu v oblasti poskytování kvalitních služeb kariérového poradenství je standardizace vybavení a činnosti pracovišť.

Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce (OZP)

Doba realizace projektu je plánována v období od června 2017 do ledna 2023. Cílem projektu je poskytování služeb osobám se ZP prostřednictvím poradců OZP, koordinátorů a dalších zaměstnanců útvarů zaměstnanosti na krajských pobočkách Úřadu práce ČR. Smyslem projektu je rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se ZP na volném trhu práce. Jedním z nástrojů vedoucích k jejich zaměstnání je pracovní rehabilitace. V rámci projektu probíhá intenzivní vzdělávání poradců OZP, kdy v Ústeckém kraji působí dohromady 8 poradců OZP. Pracovní pozici krajského koordinátora OZP se nepodařilo v průběhu roku 2021 obsadit. V roce 2017 a 2018 došlo k rychlé implementaci projektu do činnosti Úřadu práce ČR a zařazení poradců do struktury součinnosti odborných útvarů v rámci jednotlivých kontaktních pracovišť. Od roku 2018 poskytli poradci OZP individuální poradenství 8 538 klientům a 984 osobám se ZP pomohli získat zaměstnání (624 osobám na otevřeném trhu práce a 36 osobám na chráněném trhu práce). Podáno bylo celkem 89 žádostí o pracovní rehabilitaci a realizováno bylo 61 individuálních plánů pracovní rehabilitace.

Konkrétnější informace o realizovaných projektech je možno nalézt na portálu MPSV na adrese: <https://www.uradprace.cz/web/cz/projekty-v-realizaci>.

6.4 Vyhodnocení cílů APZ stanovených na rok 2021

Pro rok 2021 byly Úřadem práce ČR v Ústeckém kraji stanoveny cíle, jejichž vyhodnocení za sledované období je následující:

- snížení podílů uchazečů nad 12 měsíců v evidenci o 2 procentní body = tento cíl, který se v průběhu roku stal nereálným vzhledem k epidemické situaci značně omezující individuální práci s uchazeči, se nepodařilo naplnit. Podíl uchazečů o zaměstnání s délkou evidence nad 12 měsíců se zvýšil z 26,6 % na 37,0 %, tzn. o 10,4 procentního bodu. V absolutním vyjádření se počet evidovaných uchazečů nad 12 měsíců zvýšil o 2 536 na současných 10 658 uchazečů o zaměstnání. Práci s touto skupinou tudíž nelze hodnotit jako úspěšnou, ačkoliv byl trh práce ovlivněn objektivními vlivy, jejichž dopady nešlo zásadně eliminovat.
- snížení podílu uchazečů do 30 let věku o 2 procentní body = tento cíl se podařilo naplnit částečně, neboť podíl uchazečů do 30 let se snížil z 24,0 % na 22,7 %, tzn. o 1,3 procentního bodu. V absolutním vyjádření se počet uchazečů do 30 let snížil o 828 na hodnotu 6 511 uchazečů o zaměstnání. Snížení podílu zapříčinil zejména výše uvedený pokles uchazečů ve věku do 30 let, ale zároveň nárůst počtu uchazečů ve věku nad 50 let.
- snížení podílů uchazečů nad 55 let věku o 1 procentní bod = tento cíl se nepodařilo naplnit, neboť podíl uchazečů nad 55 let se zvýšil z 21,8 % na 24,0 %, tzn. o 1,6 procentního bodu. V absolutním vyjádření se počet uchazečů nad 55 let zvýšil o 247 na aktuálních 6 911 uchazečů. Jednalo se o jediné věkové skupiny (55 - 59 let a nad 60 let), ve kterých došlo meziročně k nárůstu absolutního počtu evidovaných uchazečů. S ohledem na tento fakt nešlo reálně dosáhnout snížení celkového podílu těchto osob.

Závěrem lze konstatovat, že se nepodařilo většinu stanovených cílů naplnit. Hlavním důvodem byla přetrvávající celosvětová pandemie koronaviru, která ovlivnila vývoj ekonomiky a trhu práce v ČR. Přijímaná protiopatření pak omezovala osobní setkání s uchazeči o zaměstnání, komplikovala individuální práci či poskytované poradenství. Řada aktivit probíhala v on-line prostoru, přičemž uvedená forma komunikace postrádá bezprostřední zpětnou vazbu či interakci. Zároveň je tím ztěžují možnosti sankčního vyřazení u nespolupracujících uchazečů o zaměstnání.

7. Cíle APZ pro rok 2022

Při realizaci APZ se bude na kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR v Ústeckém kraji postupovat zcela v souladu s platnými směrnicemi Generálního ředitelství Úřadu práce ČR pro realizaci nástrojů a opatření APZ a zaměstnávání osob se ZP a instrukcemi náměstka pro řízení sekce zaměstnanosti MPSV ČR pro uvedenou oblast. Primárním cílem ÚP ČR je finančně podpořit zaměstnavatele, kteří přijímají do pracovního poměru takové uchazeče o zaměstnání, při jejichž pracovním uplatnění je použití finančního příspěvku nezbytné. Jde zejména o ty uchazeče o zaměstnání, u nichž dochází ke kumulaci různých handicapů na trhu práce (zhoršený zdravotní stav, dlouhodobá nezaměstnanost, vyšší věk, bydliště v mikroregionu s vysokou nezaměstnaností apod.). Při uplatnění jednotlivých nástrojů a konkrétních žádostí se bude sledovat a zajišťovat hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání prostředků a vycházet z faktu, že cílem uplatnění nástrojů APZ je řešení a předcházení dlouhodobé nezaměstnanosti. Pracovní místa vytvořená s podporou APZ jsou určena zejména uchazečům, kterým nelze zajistit uplatnění jiným způsobem. Jsou to zejména uchazeči o zaměstnání:

- vedení v evidenci nepřetržitě déle než 6 měsíců,
- kterým je kvůli jejich zdravotnímu stavu, věku (absolventi bez praxe, mladí do 30 let a osoby nad 50 let) či péči o dítě věnována při zprostředkování zaměstnání zvýšená péče, či uchazeče o zaměstnání, u nichž existuje důvodný předpoklad dlouhodobého setrvání v evidenci Úřadu práce ČR,
- jimž je potřeba věnovat zvýšenou péči z jiného důvodu bránícího jejich vstupu na volný trh práce. Za jiný závažný důvod je rovněž považováno ohrožení sociálním vyloučením z důvodu setrvávání v dlouhodobé nezaměstnanosti,
- kteří jsou v hmotné nouzi.

Z hlediska problémových skupin je považováno za prioritní snížit podíl uchazečů s evidencí delší než 12 měsíců alespoň o 3 procentní body. Dalším z cílů bude snížení podílu mladých do 30 let věku na celkové nezaměstnanosti o 1 procentní bod a snížení podílu uchazečů nad 55 let věku, alespoň o 1 procentní bod. K dosažení těchto cílů budou využívány zejména tyto nástroje APZ jako jsou veřejně prospěšné práce, rekvalifikace či regionální individuální projekty.

8. Přílohy